

Vejledning om generelle bestemmelser i barnets lov

(Delvejledning 1 af 6 til barnets lov)

Indholdsfortegnelse

- Afsnit I: Generelle bestemmelser
 - Kapitel 1: Barnets og den unges rettigheder samt principper og kommunalbestyrelsens forpligtelser (jf. barnets lov §§ 5-8 og §§ 13-18)
 - Kapitel 2: Børnerådet (barnets lovslov § 211)
 - Kapitel 3: Strafbestemmelser (barnets lov §§ 209-210)
- Afsnit II: Haagerbørnebeskyttelseskonventionen
 - Kapitel 4: Behandling af sager omfattet af Haagerbørnebeskyttelseskonventionen (barnets lov § 155)

1. Vejledningen omhandler de generelle regler i barnets lov. I vejledningen behandles reglerne om barnets og den unges rettigheder, kommunalbestyrelsens og regionsrådets forpligtelser over for barnet eller den unge samt kommunalbestyrelsens forpligtelser til at inddrage brugere og civilsamfund og skabe en sammenhængende børnepolitik. Herudover behandler denne vejledning social- og boligministerens bemyndigelse til at fastsætte regler om behandling af sager efter barnets lov, der er omfattet af Haagerkonventionen af 19. oktober 1996. Endelig vejledes der om strafbestemmelserne efter barnets lov samt regler vedrørende Børnerådet.

Vejledningen beskriver gældende regler pr. den 1. januar 2024.

Vejledningen indgår som en del af en samlet fremstilling af vejledningerne til barnets lov. Barnets lov og de tilhørende vejledninger kan findes på www.retsinformation.dk.

Til barnets lov foreligger følgende seks vejledninger:

- Vejledning om generelle bestemmelser i barnets lov (Delvejledning 1 af 6 til barnets lov)
- Vejledning om sagsbehandling og kommunernes opgaver efter barnets lov (Delvejledning 2 af 6 til barnets lov)

- Vejledning om støttende indsatser til børn og deres familier (Delvejledning 3 af 6 til barnets lov)
- Vejledning om anbringelse (Delvejledning 4 af 6 til barnets lov)
- Vejledning om ungestøtte efter barnets lov (Delvejledning 5 af 6 til barnets lov)
- Vejledning om hjælp og støtte til børn og unge med funktionsnedsættelse efter barnets lov. (Delvejledning 6 af 6 til barnets lov)

Samt

- Vejledning om servicelovens formål og generelle bestemmelser i loven (vejledning nr. 1 til serviceloven)

Indledning

2. Det er vigtigt at være opmærksom på, om der efter offentliggørelsen af en vejledning er sket ændringer af eksempelvis lovgivning og Ankestyrelsens praksis, eller om Ankestyrelsen har udsendt nye principmeddelelser, der endnu ikke fremgår af vejledningen. Det vil fremgå af Retsinformations hjemmeside, www.retsinformation.dk, om der sket ændringer af lovgivningen, og om der er udarbejdet nye og opdaterede vejledninger. Mens Ankestyrelsens principafgørelser findes på www.ast.dk og i Retsinformation.www.ast.dk.

3. Det er også vigtigt at være opmærksom på, at vejledningerne kan indeholde henvisninger til Ankestyrelsens principmeddelelser, der er truffet på baggrund af de tidligere gældende regler i serviceloven. Principmeddelelserne er medtaget som videreførelse af beskrivelse af praksis, men Ankestyrelsen vil løbende træffe nye principielle afgørelser om de nye bestemmelser i barnets lov og melde disse ud i nye principmeddelelser om barnets lov. Ankestyrelsens principmeddelelser findes på ast.dk og i Retsinformation.

Derudover kan der hentes faglig inspiration til tilrettelæggelsen af arbejdet efter loven hos Social- og Boligstyrelsen. Social- og Boligstyrelsen er en udviklings-, rådgivnings- og implementeringsvirksomhed for hele det sociale serviceområde. Social- og Boligstyrelsens udgivelser, kompetenceudvikling mv. findes på www.sbst.dk

Hvem yder vejledning?

4. I forhold til vejledning og spørgsmål vedrørende regler i barnets lov er det som udgangspunkt kommunerne, der yder vejledning over for borgerne. Ankestyrelsen vejleder kommunernes medarbejdere om lovgivning under Social-, Bolig- og Ældreministeriets ressort på områder, hvor der er klageadgang til Ankestyrelsen. Undtaget herfra er

vejledning om ny lovgivning, hvor Social-, Bolig- og Ældreministeriet i de første seks måneder efter en ny lovs ikrafttræden har vejledningspligten vejledningsopgaven over for kommunerne.

Regelgrundlag

5. Denne vejledning beskriver reglerne i barnets lov, jf. lov nr. 712 af 13. juni 2023, som træder i kraft 1. januar 2024, med de ændringer, der følger af (L 27, L 28 + forslag om ændring af lov om frikommunenetværk & barnets lov)

- Lov nr. 753 af 13. juni 2023 om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og forskellige andre love (følgelov til barnets lov)

- Lov nr. 754 af 13. juni 2023 om ændring af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om social service og forskellige andre love.

Afsnit I

Generelle bestemmelser

Kapitel 1

Barnets og den unges rettigheder samt principper og kommunalbestyrelsens forpligtelser

6. Dette afsnit gennemgår reglerne om barnets og den unges rettigheder og principper samt kommunalbestyrelsens forpligtelser, herunder tilsyn, afgørelser og forsyningsansvar. I kapitlet beskrives endvidere regionrådets opgaver og pligter.

Barnets og den unges rettigheder

7. I det følgende beskrives lovens indledende bestemmelser, som omhandler barnets og den unges grundlæggende rettigheder. Dette indebærer barnets og den unges ret til omsorg, tryghed, beskyttelse og inddragelse, ret til indflydelse på forhold, som vedrører dem, inddragelse og ret til at lade sig bistå af andre, krav om, at barnets eller den unges holdning og synspunkt skal tilvejebringes og inddrages løbende ved samtaler eller anden direkte kontakt, inden der træffes beslutninger eller afgørelser.

8. Det fremgår af § 5, stk.1, i barnets lov, at børn og unge med behov for særlig støtte, herunder børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, har ret til omsorg, tryghed, beskyttelse og inddragelse for at opnå mulighed for udvikling, læring, sundhed og trivsel og har ret til at udvikle sig i gode sociale fællesskaber.

9. Det fremgår af § 5, stk. 2, at børn og unge med behov for særlig støtte, herunder børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, har ret til indflydelse på de forhold, som vedrører dem.

10. Det fremgår af § 5, stk. 3, at barnets eller den unges holdning og synspunkter skal tilvejebringes og inddrages løbende ved samtaler og anden direkte kontakt, inden der træffes beslutninger eller afgørelser efter loven om barnets eller den unges forhold. Inddragelse og samtaler kan finde sted uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og uden dennes tilstedeværelse, når hensynet til barnets eller den unges bedste taler herfor.

11. Det fremgår af § 5, stk. 4, at kravet om samtaler og anden direkte kontakt i stk. 3 i helt særlige tilfælde helt eller delvis kan fraviges, hvis barnets eller den unges alder eller andre forhold i afgørende grad taler imod det. Barnets eller den unges holdning og synspunkter skal i disse tilfælde tilvejebringes på anden vis.

12. lovs § 5 er en bestemmelse om barnets og den unges rettigheder, som har til hensigt at afspejle et tidssvarende børnesyn og styrker barnets ret til inddragelse og indflydelse i sager efter loven.

Der skal ikke træffes afgørelser efter § 5. Kommunernes anvendelse af bestemmelsen kan derfor ikke selvstændigt indbringes for Ankestyrelsen, men spørgsmålet om, hvorvidt barnet eller den unge løbende er blevet hørt og inddraget og om barnets eller unges synspunkter, holdninger og ønsker er tilvejebragt i fornødent omfang, indgår i forbindelse med den materielle prøvelse i en eventuel klagesag. Kommunen bør i den forbindelse være opmærksom på sin notatpligt og behovet for, at lade det fremgå af sagen, om og hvordan barnets holdninger og synspunkt er tilvejebragt.

13. Med § 5, stk. 1, har børn og unge med behov for særlig støtte ret til omsorg, tryghed, beskyttelse og inddragelse for at opnå mulighed for udvikling, læring, fysisk og psykisk sundhed og trivsel samt ret til at udvikle sig i gode sociale fællesskaber.

Behovet for omsorg, tryghed, beskyttelse kan skyldes, at der er tale om et barn med behov for særlig støtte på grund af sociale problemer hos forældrene eller barnet eller den unge, et barn eller ung med funktionsnedsættelse eller et barn eller ung, hvor støttebehovet har udspring i sammensatte udfordringer.

Bestemmelsen betyder, at hjælp og støtte efter barnets lov skal tilrettelægges og varetages således, at barnets og den unges grundlæggende ret til omsorg, tryghed, beskyttelse og inddragelse sikres af myndigheder, fagprofessionelle, så som lærer, pædagoger, og andre voksne omkring barnet.

Formålet med bestemmelsen er at fastlægge en ramme for kommunens ansvar for at sikre hjælp og støtte efter barnets lov.

Bestemmelsen skal ses i forlængelse af § 2, hvoraf det fremgår, at hjælp og støtte efter loven skal iværksættes med henblik på at sikre, at børn og unge, som har behov for særlig støtte, kan opnå de samme muligheder for omsorg, læring, personlig udvikling, sundhed og et selvstændigt voksenliv som deres jævnaldrende.

14. Som en grundlæggende rettighed for børn og unge, følger det med lovens § 5, stk. 2, at børn og unge med behov for særlig støtte, herunder børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, har ret til indflydelse på de forhold, som vedrører dem.

Formålet med bestemmelsen er at sikre, at barnet eller den unge anerkendes som selvstændigt individ med egne holdninger, ønsker og synspunkter på deres liv og forhold, og i kraft heraf skal have ret til at få indflydelse på de forhold, der vedrører dem. Retten til indflydelse betyder, at børne- og ungerådgiveren skal lytte til barnet eller den unge, og at barnet eller den unges egne holdninger og synspunkter herunder egne forslag og ønsker skal indgå, når der træffes beslutninger eller afgørelser om deres forhold.

15. Barnets og den unges ret til indflydelse er også i overensstemmelse med artikel 12 i FN's konvention om barnets rettigheder (herefter børnekonventionen).

Indflydelsen skal ske med respekt for børns og unges forskellighed, og skal ske under hensyntagen til det enkelte barn eller den enkelte unges modenhed, alder og ressourcer, herunder eventuelle kommunikationsvanskeligheder som følge af funktionsnedsættelse.

Retten til indflydelse betyder ikke, at barnet eller den unge pålægges ansvaret for beslutningerne eller afgørelserne. Bestemmelsen betyder endvidere ikke, at myndighederne får pligt til i alle tilfælde at følge barnets holdninger m.v. Ansvaret for at sikre, at der træffes de nødvendige og relevante beslutninger og afgørelser om særlig støtte og hjælp efter loven ud fra barnets behov, påhviler entydigt de voksne omkring barnet. Derfor skal retten til indflydelse efter stk. 2 ses i tæt samspil med § 7, hvor dette ansvar eksplicit er reguleret. Der henvises til vejledningens pkt. 38 om § 7.

Barnets eller den unges ret til indflydelse på de forhold, som vedrører dem, gælder uanset, hvor i forløbet barnets eller den unges sag efter loven befinder sig. Dermed er retten til indflydelse ikke forbeholdt udvalgte tidspunkter af sagens behandling. Det betyder, at uanset om barnets eller den unges sag er under screening, afdækning, undersøgelse, afgørelse eller under opfølgning, har barnet eller den unge ret til indflydelse på de beslutninger og afgørelser, der træffes af betydning for barnet eller den unge. Det gælder ligeledes ved udarbejdelse af barnets eller den unges plan.

16. Retten til indflydelse er ikke forbeholdt de tilfælde, hvor kommunen træffer en afgørelse om barnets forhold. Retten gælder også beslutninger, som ikke kræver en forvaltningsretlig afgørelse, dvs. beslutninger om forholdene for barnet eller den unge, som myndighederne træffer som led i deres faktiske forvaltningsvirksomhed.

Bestemmelsen skal ses i tæt sammenhæng med § 2, stk. 2, hvorefter hjælp og støtte efter loven skal ydes med afsæt i barnets perspektiv, ressourcer og behov med henblik på at sikre barnets eller den unges bedste.

17. Med § 5, stk. 3, fastsættes en grundlæggende ret for barnet og den unge til at blive inddraget løbende i alle sager, inden der træffes beslutninger eller afgørelser efter loven om barnets eller den unges forhold. Barnets eller den unges holdning, synspunkter og ønsker skal tilvejebringes og inddrages løbende ved samtaler og anden direkte kontakt, inden der træffes beslutninger eller afgørelser om barnets eller den unges forhold. Inddragelsen og samtaler kan finde sted uden samtykke fra forældremyndighedens indehaver og uden dennes tilstedeværelse, når hensynet til barnets eller den unges bedste taler herfor.

Med bestemmelsen skal kommunen løbende inddrage barnet eller den unge under hele sagsforløbet inden der træffes beslutninger og

afgørelser om barnets eller den unges forhold. Men inddragelse af barnet eller den unge skal også ske ved løbende beslutninger om barnets eller den unges forhold, dvs. i tilfælde, hvor der ikke nødvendigvis skal træffes en forvaltningsretlig afgørelse efter loven. I de tilfælde, hvor der skal træffes afgørelse om barnets eller den unges forhold efter loven, vil en manglende tilvejebringelse og inddragelse af barnet eller den unges holdning, synspunkter og ønsker udgøre en væsentlig mangel ved afgørelsen.

Bestemmelsen betyder, at løbende inddragelse og tilvejebringelse af barnets eller den unges perspektiver kan ske både ved samtaler og gennem anden direkte kontakt ud fra en konkret vurdering af barnet eller den unges behov og ønsker og forholdene i sagen i øvrigt.

Samtaler og inddragelse skal dermed ske løbende og kan tilpasses barnets eller den unges ønsker og de konkrete behov og omstændigheder i sagen og på baggrund af myndighedernes vurdering. Denne nye tilgang til inddragelse og samtaler med barnet eller den unge giver også mulighed for, at inddragelsen kan ske på andre måder end ved afholdelse af børnesamtaler med barnet eller den unge, det kan eksempelvis være vha. spørgeskema, observation eller visuelle, computerbaserede, billede- og tegnbaserede tilgange til kommunikation. Samtidig kan inddragelsen af barnet eller den unge og samtaler i højere grad tilrettelægges ud fra barnets eller den unges præmisser og holdninger.

For børn og unge med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse kan der være særlige kommunikative vanskeligheder, der bør tages højde for ved tilrettelæggelsen af samtalen. Endvidere bør der under samtalen være en særlig opmærksomhed på, om budskaberne fra barnet eller den unge er påvirket af manglende forståelse for implikationerne af samtalen eller af, at barnet eller den unge har ønsker, som ikke er til deres eget bedste. Denne opmærksomhed kan eksempelvis være særligt relevant i forbindelse med samtaler med psykisk sårbare børn og unge eller børn og unge med selvskadende adfærd eller psykiske funktionsnedsættelser. I sådanne situationer er det ofte særligt relevant at overveje, om forældrene med fordel kan inddrages i samtalen med henblik på at bidrage med den særlige viden, forældrene typisk vil have om barnets udfordringer.

18. Med bestemmelsen kan der ske inddragelse og gennemføres samtaler med barnet eller den unge uden samtykke fra forældre og uden forældres tilstedeværelse. Dette kan eksempelvis være relevant i sager, hvor det vurderes nødvendigt at få barnets eller den unges uforbeholdne mening tydeligt frem, og hvor forældres tilstedeværelse kan udgøre en barriere for, at barnet eller den unge kan udtrykke sine synspunkter. I sådanne tilfælde kan det af hensyn til barnet eller den unge være hensigtsmæssigt, at forældre ikke deltager i samtalen. I vurderingen af, hvorvidt samtalen skal gennemføres uden forældrenes tilstedeværelse, bør der lægges afgørende vægt på barnets eller den unges bedste frem for på hensynet til forældrene.

Når en samtale gennemføres uden forældrenes tilstedeværelse skal kommunen være særligt opmærksom på at afholde samtalen i tryghedsskabende rammer for barnet eller den unge. Det kan være i et børnevenligt indrettet lokale eller et sted uden for forvaltningen, hvor barnet eller den unge føler sig tryk, eksempelvis i barnets dagtilbud eller på barnets eller den unges skole. Det betyder også, at interaktionen og kommunikationen mellem barn og fagperson skal være tilpasset barnets behov, kommunikative færdigheder og eventuelle funktionsnedsættelser.

Kommunen skal desuden være særligt opmærksom på at søge at opretholde kontakt og dialog med forældrene, når en samtale gennemføres uden forældrenes tilstedeværelse. Kommunen bør her søge at opnå forældrenes forståelse for, hvorfor det ikke er hensigtsmæssigt, at vedkommende deltager i samtalen. Endvidere bør der efter samtalen være en god dialog med forældrene om formålet med samtalen m.v.

19. Kommunen skal i forbindelse med inddragelsen af barnet eller den unge blandt andet være opmærksom på, at barnet eller den unge ikke altid kan vurdere implikationerne af deres tilkendegivelser, samt på, at tilkendegivelserne kan være påvirkede heraf. Det kan eksempelvis gælde børn og unge med selvskadende adfærd, spiseforstyrrelser eller lignende samt børn og unge med udviklingshæmning eller opmærksomhedsforstyrrelser. Kommunen skal ligeledes være opmærksom på, at barnets eller den unges tilkendegivelser kan være påvirket af deres loyalitet og ansvarsfølelse over for deres forældre, frem for alene at udtrykke deres egne ønsker og behov. Uanset eventuelle udfordringer har barnet eller den unge fortsat ret til at blive hørt og inddraget, men selve tilrettelæggelsen af samtalen eller andre former for inddragelse bør ske med hensyntagen hertil. Der kan søges faglig inspiration hos [Videnscenter om børneinddragelse og udsatte børns liv | Social- og Boligstyrelsen \(sbst.dk\)](#)

20. Lovens § 5, stk. 3, skal ses i sammenhæng med § 6 om barnets eller den unges ret til en bisidder og kommunens pligt til at oplyse herom. Der henvises til § 6 og nedenfor i denne vejledning for nærmere uddybning. Barnet eller den unge bør således inden samtalen orienteres om retten til at have en bisidder med under samtalen. Det gælder særligt, hvis samtalen afholdes uden deltagelse af forældremyndighedens indehaver. Som bisidder kan barnet eller den unge eksempelvis medtage en lærer, en pædagog eller en anden person, som barnet eller den unge er tryk ved, eller en professionel bisidder.

§ 5 betyder, at børn og unge har ret til at blive inddraget, inden der træffes beslutninger eller afgørelser om barnet eller den unges forhold, men barnet eller den unge har dog i alle tilfælde ret til at afslå at udtale sig i den konkrete sag, hvis de ikke ønsker det. Myndighederne må i så fald tilvejebringe barnets eller den unges holdning, synspunkter og ønsker på anden vis. Børn og Unge bør i de tilfælde fortsat løbende

inviteres til inddragelse, da ønsket om at afslå at udtale sig, kan ændre sig.

21. Med § 5, stk. 4, kan kravet om samtaler og anden direkte kontakt i stk. 3 i helt særlige tilfælde helt eller delvist fraviges, hvis barnet eller den unges alder eller andre forhold i afgørende grad taler imod det. Barnet eller den unges holdning, synspunkter og ønsker skal i disse tilfælde tilvejebringes på anden vis.

Med denne bestemmelse kan kravet om, at kommunen løbende skal tilvejebringe og inddrage barnet eller den unges holdninger, synspunkter og ønsker i sagen ikke undlades. Kravet om samtaler og anden direkte kontakt med barnet i stk. 3 kan imidlertid fraviges, hvis barnet eller den unges alder eller andre forhold i afgørende grad taler imod. Herved er det alene helt særlige tilfælde, som kan begrunde, at kommunen ikke taler eller har anden direkte kontakt med barnet eller den unge selv, men må tilvejebringe barnet eller den unges holdning og synspunkter på anden vis.

Barnets alder, modenhed eller evt. fysiske eller psykiske funktionsnedsættelse kan som udgangspunkt ikke i sig selv begrunde en undladelse af at tilvejebringe og inddrage barnet eller den unges holdning, synspunkter og ønsker i sager efter loven. I stedet vil kommunen i disse tilfælde have pligt til at sikre, at inddragelsen og tilvejebringelsen af barnets synspunkter sker ud fra barnets præmisser og under hensyntagen til f.eks. barnets alder, modenhed eller evt. funktionsnedsættelse. Hvis der imidlertid er tale om et meget lille barn herunder et spædbarn, eller et barn med en svær psykisk funktionsnedsættelse kan det begrunde, at barnet eller den unges holdning, synspunkter og ønsker må tilvejebringes på anden vis, f.eks. ved at indhente observationer om barnet eller den unge eller ved at tale med de voksne, der er omkring barnet.

Bisidder

22. Det fremgår af § 6, stk.1, i barnets lov, at et barn eller en ung, hvis sag behandles efter denne lov, på ethvert tidspunkt af sagens behandling har ret til at lade sig bistå af andre. Kommunalbestyrelsen skal oplyse barnet eller den unge om retten efter 1. pkt.

23. Det fremgår af § 6, stk. 2, at stk. 1 ikke finder anvendelse, hvis myndigheden træffer afgørelse om, at barnets eller den unges interesse i at kunne lade sig bistå bør vige for væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser, eller hvor andet er fastsat ved lov. Myndigheden kan endvidere træffe afgørelse om at tilsidesætte barnets eller den unges valg af bisidder, hvis der er bestemte grunde til at antage, at bisidderen vil varetage andre interesser end barnets eller den unges.

24. Det fremgår af § 6, stk. 3, at myndigheden kan træffe afgørelse om at udelukke en bisidder helt eller delvis fra et møde, hvis det skønnes af betydning for at få barnets eller den unges uforbeholdne mening belyst.

25. Det fremgår af § 6, stk. 4, at en bisidder for et barn eller en ung skal være fyldt 15 år og er omfattet af straffelovens § 152 om tavshedspligt.

26. Med § 6, stk. 1, kan barnet eller den unge altid medtage en bisidder til samtaler med kommunen i en sag, der behandles efter barnets lov, og til øvrige møder i kommunen, fx netværksmøder, opfølgningsmøder mv. eller til møder i Ankestyrelsen. Retten gælder på ethvert tidspunkt af sagens behandling, og retten for barnet eller den unge kræver ikke samtykke fra forældrene.

Kommunen er forpligtet til at oplyse barnet eller den unge om retten til bisidder. Denne fremgår af bestemmelsen for at tydeliggøre, at rådgivningen af barnet eller den unge om rettigheder også omfatter retten til bisidder. Hertil gælder, at kommunen generelt har pligt til at rådgive børn og unge om deres rettigheder også efter anden lovgivning.

Ved behandlingen af sager om særlig støtte til børn og unge, er det af afgørende betydning, at barnets eller den unges holdning, synspunkter og ønsker bliver belyst. Der kan i disse sager være tale om udsatte og sårbare børn og unge, for hvem det kan være belastende og utrygt at deltage i samtaler med kommunen. Endvidere kan det være vanskeligt for barnet eller den unge at give udtryk for sin uforbeholdne mening. Ved behandlingen af sager om særlig støtte til børn og unge, er det af afgørende betydning, at barnets eller den unges holdning og synspunkter bliver belyst og en bisidder kan i den sammenhæng være en tryghed for barnet eller den unge.

Når det gælder børn og unge med behov for særlig støtte, har de ikke altid forældre, som de kan støtte sig til. Derfor er det afgørende at understøtte, at barnet eller den unge får hjælp til at lade sin mening komme frem under behandlingen af deres sag. Dette bidrager til at sikre, at barnet eller den unge får indflydelse og den støtte, som barnet eller den unge har behov for. I den forbindelse er det vigtigt, at barnet eller den unge kan medtage en bisidder ved møder og samtaler med kommunen. Bisidderen kan virke tryghedsskabende for barnet eller den unge og kan fungere som barnets eller den unges garant for, at barnets eller den unges meninger og interesser bliver tilkendegivet og belyst under sagsbehandlingen.

27. Bestemmelsen indebærer, at hvis kommunen vurderer, at det er af væsentlig betydning for barnets eller den unges behov for særlig støtte efter loven, at der er en voksen, der kan støtte barnet eller den unge og følge sagen, er der mulighed herfor.

I forlængelse her af, bemærkes det, at der er ikke noget til hinder for, at f.eks. en kontaktperson, som barnet eller den unge får udpeget efter lovens § 32 om støttende indsatser, kan deltage i barnet eller den unges møder på forvaltningen, hvis barnet eller den unge ønsker det, og det ligger inden for det, som kommunen har bestemt, at vedkommendes kontaktperson skal bistå barnet eller den unge med.

Kommunen kan også på anden måde støtte et barn eller en ung i at finde en bisidder. En sådan støtte kan for eksempel bestå i, at børne- og ungerådgiveren tager initiativ til at tale med barnet eller den unge om den støtte, som en bisidder kan give, og mere aktivt hjælper barnet eller den unge med at finde den rette og også kontakte vedkommende. I forbindelse med, at der ydes hjælp til at finde den rette bisidder, er det relevant for kommunen at være opmærksom på at finde en person med forudsætninger for at kunne varetage rollen som bisidder for det enkelte barn, herunder har kendskab til eventuelle særlige udfordringer hos barnet eller den unge som følge af eksempelvis psykisk sårbarhed eller funktionsnedsættelse.

28. En bisidder kan være en person i barnets eller den unges netværk, som barnet eller den unge føler sig tryk ved og er fortrolig med. Kommunen kan også oplyse om, at Børns Vilkår tilbyder professionelle bisiddere til børn og unge, der eksempelvis ikke har en person i sit netværk som de kan eller ønsker at lade sig bistå af, jf. nærmere herom i punkt 33.

29. Barnet eller den unge kan i alle tilfælde sige nej til en bisidder. Der kan imidlertid være tilfælde, hvor barnet eller den unge i første omgang vurderer, at de ikke ønsker eller har behov for en bisidder, men hvor sagen over tid udvikler sig på en sådan måde, at barnets eller den unges behov for en bisidder skærpes. Det kan derfor være hensigtsmæssigt, at sagsbehandleren løbende drøfter spørgsmålet om barnets eller den unges muligheder for at få en bisidder således, at barnet eller den unge ved, at en tidligere afvisning af tilbuddet om en bisidder kan ændres, hvis barnet eller den unge på et senere tidspunkt ønsker dette.

30. Information til bisidderen skal foregå gennem barnet eller den unge, da det er vigtigt, at det er barnets eller den unges selvstændige ret til at blive hørt, der er i centrum. Hvis bisidderen modtager mere information end barnet eller den unge, vil der være en risiko for, at bisidderen overtager sagen på bekostning af barnets eller den unges interesse. Beføjelsen for bisidderen består således alene i at være til stede under møderne med barnet eller den unge, og ikke i at kommunikere med forvaltningen uden om barnet eller den unge. Det er op til barnet eller den unge selv at beslutte, hvor meget bisidderen i øvrigt skal informeres om sagen. Barnet eller den unge har dog mulighed for at aftale med kommunen, at de skal udsende mødeindkaldelser med videre til bisidderen.

31. Barnets eller den unges ret til en bisidder er ikke en indsats efter loven, som der skal træffes afgørelse om, men alene en ret som barnet eller den unge kan gøre brug af efter egne ønsker og behov.

32. Efter § 6, stk. 2, kan et barns eller en ungs adgang til at lade sig bistå af andre fraviges, hvis barnets eller den unges interesse i at lade sig bistå bør vige for væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser eller hvor andet er fastsat ved lov. Desuden kan myndigheden træffe afgørelse om at tilsidesætte barnets eller den unges valg af bisidder, hvis der er bestemte grunde til at antage, at bisidderen vil

varetage andre interesser end barnets eller den unges. Dette indebærer, at forvaltningen må foretage en konkret afvejning af på den ene side barnets eller den unges interesse i at lade sig bistå af den pågældende bisidder og på den anden side de hensyn, der taler for at afskære barnets eller den unges adgang til at lade sig bistå af den pågældende bisidder.

Udgangspunktet for at nægte barnet eller den unge at medtage en bestemt bisidder skal altid være barnets eller den unges bedste, og vurderingen skal samtidig baseres på en saglig vurdering af de konkrete omstændigheder, der gør, at den pågældende ifølge myndigheden ikke vurderes at kunne fungere som bisidder for barnet eller den unge.

Et barns eller en ungs valg af bisidder kan dermed tilsidesættes, hvis der er bestemte grunde til at antage, at bisidderen vil varetage andre interesser end barnets eller den unges. Det kan eksempelvis forekomme, hvis bisidderen reelt er valgt af forældrene i strid med barnets eller den unges interesser, herunder i sager, hvor der er mistanke eller viden om negativ social kontrol eller en æresrelateret konflikt, som bisidderen f.eks. som del af barnets eller den unges familie er involveret i. Forældrene eller for eksempel personale fra et anbringelsessted kan ligeledes udelukkes som bisiddere, hvis det ud fra en konkret vurdering vurderes, at de vil lægge pres på barnet eller den unge. Bestemmelsen udelukker dog ikke bestemte grupper af personer fra at kunne fungere som bisidder.

Bestemmelsen indebærer, at barnets eller den unges ret til selv at vælge bisidder alene kan begrænses på samme måde som voksnes valg af partsrepræsentant, jf. forvaltningslovens § 8, stk. 2.

33. Det er ikke et krav, at bisidderen skal være myndig, men dog være fyldt 15 år, eller at vedkommende ikke må være i familie med barnet eller den unge, ligesom personer, der er udpeget eller ansat af kommunen til at hjælpe og støtte barnet efter lovens kapitel 4 om hjælp og støtte, ikke vil være udelukket fra at være barnets eller den unges bisidder. Det skal dermed bero på en konkret vurdering, om den konkrete bisidder påvirker barnet eller den unge på en måde, der ikke er i barnets eller den unges interesse, så deltagelsen må afskæres. At der skal være bestemte grunde til at tilsidesætte barnets eller den unges valg, betyder, at den blotte mistanke ikke er tilstrækkelig til at tilsidesætte valget af bisidder, men at der på den anden side heller ikke skal foreligge konkrete beviser. Endvidere bør børne- og ungerådgiveren i sådanne tilfælde hjælpe barnet med at finde en anden bisidder, herunder f.eks. en professionel bisidder fra Børns Vilkår. En professionel bisidder fra Børns Vilkår er en børnefagligt uddannet person med særlig erfaring i børnesamtaler, der kan støtte barnet socialfagligt og lovgivningsmæssigt. Bisidderen tager altid udgangspunkt i barnets perspektiv. En professionel bisidder kan være med til at hjælpe barnet til refleksion og nuancering samt til at drøfte forskellige muligheder sammen med barnet eller den unge. Dog med forståelse af og respekt for barnets perspektiv.

Barnet eller den unge, uanset alder, kan indbringe afgørelser i sager om bisidder for Ankestyrelsen, jf. § 145, stk. 3. Det indebærer dog ikke, at indehaveren af forældremyndigheden kan gøre indsigelse mod barnets eller den unges valg af bisidder.

34. Efter § 6, stk. 3, kan myndigheden træffe afgørelse om at udelukke en bisidder helt eller delvis fra et møde, hvis det skønnes af betydning for at få barnets eller den unges uforbeholdne mening belyst. Myndigheden kan således træffe afgørelse om, at samtaler med barnet eller den unge helt eller delvist skal ske i enrum og dermed uden bisidder.

Formålet med bestemmelsen er, at myndigheden kan anvende muligheden i en konkret situation, hvis der er tale om en vurdering af, at den pågældende bisidder generelt ikke vil varetage barnets eller den unges interesser. En afgørelse efter stk. 3 kan kun træffes, hvis det skønnes, at bisidderens tilstedeværelse vil bevirke, at barnets eller den unges meninger eller udsagn ikke kommer rigtigt frem eller at barnets eller den unges holdning ikke tillægges den fornødne betydning. Dette omfatter konkrete situationer, hvor der ikke er tale om, at barnets eller den unges ønske om bisidder helt skal tilsidesættes, men hvor det er nødvendigt at udelukke bisidderen fra f.eks. en del af et møde.

35. I det omfang, forvaltningen berettiget videregiver fortrolige oplysninger til barnet eller den unge, f.eks. i forbindelse med høring af barnet eller den unge, er den bisidder, der følger barnet eller den unge til mødet, berettiget blive gjort bekendt med disse oplysninger. Forvaltningen har ikke ret til at videregive oplysninger til bisidderen ud over de oplysninger, bisidderen modtager under møder sammen med barnet eller den unge. Det bemærkes, at forvaltningslovens § 8 også giver ret til, at den, der er part i en sag, kan lade sig repræsentere eller bistå af andre. Bisiddere, der er medtaget efter forvaltningslovens § 8, er ikke omfattet af tavshedspligt.

Barnets eller den unges ret til at vælge en bisidder uafhængigt af forældrenes samtykke, er et indgreb i den ret, som forældre normalt har til at udøve barnets eller den unges partsbeføjelser på barnets eller den unges vegne. En sådan ret for barnet eller den unge indebærer endvidere, at en tredjemand, en privatperson, f.eks. kan få oplysninger om forældrene, som meget ofte vil være af særdeles følsom karakter. Lovens § 6, stk. 4, fastlægger derfor tavshedspligt for bisidderen. På den måde sker der en passende afvejning mellem barnets eller den unges behov for en bisidder og forældrenes behov for, at oplysninger om dennes personlige forhold ikke kommer til uvedkommendes kendskab.

Barnet eller den unge kan, uanset barnets eller den unges alder, indbringe afgørelser i sager om bisidder til Ankestyrelsen, jf. § 145, stk. 3. Det indebærer dog ikke, at indehaveren af forældremyndigheden kan gøre indsigelse mod barnets eller den unges valg af bisidder.

36. En bisidder for et barn eller en ung skal være fyldt 15 år og vil være omfattet af straffelovens § 152 om tavshedspligt, jf. § 6, stk. 4.

Barnets eller den unges ret til at have en bisidder med til møder i forvaltningen vil indebære, at bisidderen herved kan blive bekendt med en række oplysninger om barnets eller den unges familie, herunder navnlig barnets eller den unges forældre og barnet eller den unge selv.

Retten til en bisidder vil endvidere betyde, at i det omfang forvaltningen berettiget videregiver fortrolige oplysninger til barnet eller den unge, f.eks. i forbindelse med høring af barnet eller den unge, vil den bisidder, der følger barnet eller den unge til et møde med det offentlige, være berettiget blive gjort bekendt med disse oplysninger. Med retten til bisidder vil forvaltningen ikke få ret til at kunne videregive oplysninger til bisidderen ud over de oplysninger, bisidderen modtager under møder sammen med barnet eller den unge.

Med aldersgrænsen på 15 år sikres det, at bisidderen skal have en vis alder og modenhed, samt at bisidder bliver pålagt tavshedspligt i forhold til de oplysninger, bisidderen vil blive bekendt med i forbindelse med rollen som bisidder.

Barnets eller den unges ret til at vælge en bisidder uafhængigt af forældrenes ønsker eller samtykke, er et indgreb i den ret, som forældre normalt har til at udøve barnets eller den unges partsbeføjelser på barnets eller den unges vegne. En sådan ret for barnet eller den unge indebærer endvidere, at en tredjemand, en privatperson, kan få oplysninger om forældrene, som meget ofte vil være af særdeles følsom karakter. Derved er bisidderen omfattet af straffelovens § 152 om tavshedspligt, som indebærer, at hvis bisidderen uberettiget videregiver eller udnytter fortrolige oplysninger, som bisidderen får kendskab til i kraft af sin rolle som bisidder, kan den pågældende straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. Bisiddere, der er medtaget efter forvaltningslovens § 8, vil ikke være omfattet af tavshedspligt.

Formålet med bestemmelsen er at sikre, at der sker en passende afvejning mellem barnets eller den unges behov for en bisidder og forældrenes og barnets eller den unges behov for, at oplysninger om deres personlige forhold ikke kommer til uvedkommendes kendskab. Samtidig er formålet med at fastsætte en aldersgrænse på 15 år for bisiddere at sikre, at bisidderen har en vis alder og modenhed.

Principper og kommunalbestyrelsens pligter i relation til barnet og den unge

37. Kommunalbestyrelsen har efter barnets lov en række forpligtigelser i relation til barnet eller den unge.

38. Det fremgår af lovs § 7 i barnets lov, at de voksne omkring et barn eller en ung har ansvaret for at sikre barnets eller den unges bedste og give den støtte og hjælp, som barnet eller den unge har behov for, ud fra en vurdering af de årsager, der ligger bag støttebehovet.

39. Der har ikke tidligere været fastsat udtrykkelige regler i den sociale lovgivning om ansvaret hos de voksne, der er omkring et barn eller en

ung for at sikre barnets bedste og for at give barnet eller den unge den støtte og hjælp, som barnet eller den unge har brug for.

Bestemmelsen betyder, at det ikke vil være barnets eller den unges ansvar selv at løse eller afhjælpe de udfordringer, der måtte være, men at dette ansvar entydigt påhviler de voksne omkring barnet eller den unge. Det er dermed de voksne, som har ansvaret for at beskytte barnets eller den unges grundlæggende rettigheder.

40. De voksne omkring et barn eller ung skal forstås bredt og vil dermed ud over myndighederne også omfatte barnets eller den unges forældre, familie og øvrige netværk og fagprofessionelle som sundhedsplejersker, pædagoger, lærere og andre undervisere m.fl. og for anbragte børn og unge plejeforældrene eller personalet på anbringelsesstedet. Med bestemmelsen tydeliggøres der, at det vil være et fælles ansvar at støtte op om det enkelte barns eller den unges trivsel og udvikling og læring. I forlængelse heraf vil det betyde, at forskellige fagområder vil skulle samarbejde tæt om at finde løsninger for barnet eller den unge og familien.

41. Barnets bedste er et af de vigtigste principper i børnekonventionen, og ved indsatser over for barnet eller den unge skal der lægges afgørende vægt på, at støtte og hjælp ydes ud fra barnets eller den unges bedste. Det betyder bl.a., at hvis der er konflikt mellem forældrenes interesser og hensynet til barnets bedste, skal der lægges afgørende vægt på, at støtten ydes ud fra barnets eller den unges bedste. I denne sammenhæng skal der lægges vægt på, at barnet eller den unge får en stabil og god voksenkontakt og kontinuitet i opvæksten, ligesom det er vigtigt, at barnet eller den unge ikke ses som en adskilt del af familien, da hele barnets eller den unges situation skal vurderes, herunder bl.a. forholdene i familien og det nære miljø. Det er også vigtigt, at barnets eller den unges situation ses i et langsigtet perspektiv.

42. Det fremgår af § 8, stk.1, i barnets lov, at kommunalbestyrelsen skal tilrettelægge sagsbehandlingen således, at barnet eller den unge har mulighed for at medvirke aktivt i forløbet på lige fod med forældrene, jf. § 5, stk. 2 og 3. Tilrettelæggelsen af barnets eller den unges medvirken skal ske med respekt for børns og unges forskellighed og skal bl.a. tage hensyn til det enkelte barns eller den enkelte unges modenhed og ressourcer, herunder eventuel funktionsnedsættelse hos barnet eller den unge.

43. Det fremgår af § 8, stk. 2, at kommunalbestyrelsen skal tilrettelægge arbejdet med det enkelte barn eller den enkelte unge og familien med færrest mulige fagprofessionelle voksne om barnet eller den unge.

44. Det fremgår § 8, stk. 3, at kommunalbestyrelsen i alle sager i relevant omfang skal overveje, hvordan der kan ske en systematisk inddragelse af barnets eller den unges familie og netværk.

45. Det fremgår af § 8, stk. 4, at hvis ingen har forældremyndigheden over et barn eller en ung, skal kommunalbestyrelsen i fornødent omfang medvirke til, at der udpeges en egnet indehaver af forældremyndigheden.

46. Det fremgår af § 8, stk. 5, at kommunalbestyrelsen i fornødent omfang skal medvirke til, at der udpeges en egnet forældremyndighedsindehaver, når Familieretshuset til brug for behandlingen af en sag efter forældreansvarslovens § 15 a, stk. 1, anmoder kommunalbestyrelsen herom.

47. § 8, stk. 1, betyder, at kommunen skal tilrettelægge sagsbehandlingen således, at barnet eller den unge har mulighed for at medvirke aktivt i forløbet på lige fod med deres forældre, jf. § 5, stk. 2 og 3. Barnets eller den unges medvirken skal ske med respekt for børns forskellighed og skal blandt andet tage hensyn til det enkelte barns eller den enkelte unges modenhed og ressourcer, herunder eventuel funktionsnedsættelse hos barnet eller den unge.

48. Bestemmelsen er en pendant til bestemmelserne om barnets grundlæggende rettigheder som anført i § 5, stk. 1-3, og skal således ses i tæt samspil med denne. Formålet med bestemmelsen er at understrege, at uanset, at barnet eller den unge med § 5 løbende skal inddrages og høres, så er det i alle tilfælde de voksne herunder forældre og kommune, som har ansvaret for at sikre barnets eller den unges bedste, og iværksætte den fornødne hjælp og støtte. Det er dermed ikke barnets eller den unges eget ansvar at få den støtte og hjælp, som barnet eller den unge har brug for.

Bestemmelsen udgør en samlet beskrivelse af kommunens forpligtelse til at sikre, at kommunens sagsbehandlingsarbejde med hvert enkelt barn eller ung i en socialt udsat position eller med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne sker på en sådan måde, at også barnet eller den unge har mulighed for at medvirke i forløbet.

Bestemmelsen betyder samtidig, at kommunen skal sørge for at tilrettelægge og tilpasse barnets eller den unges medvirken ud fra det enkelte barns individuelle behov og forudsætninger herunder modenhed og ressourcer eller nedsat funktionsevne.

Formålet med den samlede beskrivelse af kommunens forpligtelse er samlet set at sikre indfrielsen af den grundlæggende ret for barnet eller den unge til løbende at blive inddraget som anført i § 5, stk. 2 og 3, og at udfolde rammerne for barnets eller den unges medvirken og inddragelse både i oplysning af sagen og i de tiltag, der sættes i gang.

49. Det fremgår af § 8, stk. 2, at kommunalbestyrelsen skal tilrettelægge arbejdet med det enkelte barn eller unge og familie med færrest mulige fagprofessionelle voksne om barnet.

Bestemmelsen betyder, at det er kommunens forpligtelse at sørge for, at arbejdet med det enkelte barn eller unge tilrettelægges på en sådan måde, at barnet eller den unge så vidt muligt oplever kontinuitet og stabilitet i kontakten med kommunen og de fagprofessionelle omkring

barnet, der skal give barnet eller den unge særlig støtte og hjælp efter barnets lov. Ved fagprofessionelle forstås dels myndighedspersoner i forhold til støtte efter barnets lov dels pædagoger og andre, der yder indsatser efter denne lov.

Formålet med § 8, stk. 2, er at skabe de bedste forudsætninger for, at barnet eller den unge kan opbygge tillidsfulde og trygge relationer til de fagprofessionelle omkring barnet eller den unge. Dermed skal det undgås, at barnet eller den unge skal forholde sig til unødigt mange fremmede og skiftende fagprofessionelle, som kan være en barriere for, at barnet eller den unge reelt kan realisere og udøve sin grundlæggende ret til at blive inddraget og få indflydelse som fremgår af § 5.

Bestemmelsen betyder ikke, at kommunen bliver forpligtet til at fastlægge et specifikt loft for antallet af fagprofessionelle om det enkelte barn eller den enkelte unge. Det er op til kommunen selv at beslutte den nærmere organisering af arbejdet og tilrettelæggelsen af indsatsen efter en konkret vurdering af det enkelte barn eller den enkelte unges behov.

50. Med § 8, stk. 3, følger, at kommunalbestyrelsen i alle sager i relevant omfang skal overveje, hvordan der kan ske en systematisk inddragelse af barnets eller den unges familie og netværk.

Kommunen skal i hver enkelt sag i relevant omfang overveje, hvordan barnets eller den unges netværk kan inddrages. Endvidere skal kommunen overveje i relevant omfang, hvordan familien og netværket kan inddrages systematisk.

Kommunen kan selv efter behovene i den enkelte sag og de lokale prioriteringer på området beslutte om og hvordan det i så fald skal sikres, at familie og netværk inddrages systematisk, herunder f.eks. ved brug af familierådslagning, netværksmøder eller familiekontrakter. Der følger dermed ikke en forpligtelse for kommunen til at anvende en bestemt metode til den systematiske inddragelse af netværk og familie.

51. Formålet med stk. 3 er at sikre, at barnets individuelle forhold og behov bliver belyst og afdækket i relevant omfang, så kommunen på den baggrund kan træffe de nødvendige og rigtige beslutninger og afgørelser for barnet eller den unge og få afdækket de ressourcer, der er omkring barnet eller den unge, og som kan bidrage og inddrages i de løsninger, der skal til for at støtte og hjælpe barnet eller den unge.

52. Det er et krav, at kommunens overvejelser om, hvorvidt og i givet fald hvordan familie og netværk vil kunne inddrages i den konkrete sag samt efterfølgende, hvordan inddragelsen er sket, fremgår i relevant omfang af sagen, ligesom det skal fremgå, hvordan familie og netværk er inddraget. Formålet hermed er at sikre opfølgning på evt. indsatser og samtidig sikre overlevering til andre myndigheder og børne- og ungerådgivere, som skal behandle sagen.

54. Lovens § 8, stk. 4, fastsætter, at hvis ingen har forældremyndigheden over et barn eller en ung, skal

kommunalbestyrelsen i fornødent omfang medvirke til, at der udpeges en egnet indehaver af forældremyndigheden.

Med bestemmelsen skal kommunen i fornødent omfang medvirke til, at der udpeges en egnet indehaver af forældremyndigheden. Forpligtelsen for kommunen til om nødvendigt at skulle medvirke til, at der udpeges en egnet indehaver af forældremyndigheden, gælder, hvad enten kommunen selv tager initiativ til at rejse sagen, eller af Familieretshuset bliver bedt om at yde bistand. Kommunen bør altid orientere Familieretshuset om forældremyndighedsindehaverens død, hvis den afdøde havde forældremyndigheden alene.

Hertil gælder, at det er barnets eller den unges handlekommune, der har forpligtelsen efter bestemmelsen i § 8, stk. 4. Barnets handlekommune følger af § 9 a i retssikkerhedsloven, som affattet ved § 1, nr. 11, i lov nr. 754 af 13/06/2023 Lov om ændring af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om social service og forskellige andre love (Handlekommune for børn, der hjælpes tilbage til Danmark af danske myndigheder, og for børn, hvis forældre er i udlandet, ensretning af begrebsbrug, nødvendige ændringer i handlekommunereglerne som følge af barnets lov m.v.). Ved forældremyndighedsindehaverens død, hvor forældrene ikke har fælles forældremyndighed, får barnet eller den unge handlekommune i den kommune, hvor barnet eller den unge har sin bopæl eller sædvanligvis opholder sig, jf. § 9 a, stk. 3, i retssikkerhedsloven.

56. Afgørelsen om, hvem der skal have forældremyndigheden, træffes af Familieretshuset. Ved afgørelsen inddrager Familieretshuset eventuelle tilkendegivelser efter § 16 i forældreansvarsloven fra indehavere af forældremyndigheden om, hvem der efter deres død bør have tillagt forældremyndigheden (»børnetestamenter«). I en række tilfælde vil det ikke være nødvendigt at inddrage kommunen.

Hvis Familieretshuset anmoder om det, er kommunen forpligtet til at afgive en udtalelse om barnet eller den unge og om eventuelle ansøgere, jf. bekendtgørelse om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær m.v. Dette gælder også i de situationer, hvor der er en efterlevende forælder, og andre end forælderen, der beder om forældremyndigheden.

Hvis kommunen eller Familieretshuset ikke umiddelbart er bekendt med personer, som kan komme på tale, skal kommunen yde en aktiv indsats for at finde frem til egnede personer, da intet barn eller ung kan være foruden forældremyndighedsindehaver. Kommunen skal derfor tage kontakt med barnet eller den unge selv, pårørende, bekendte eller andre, der står barnet eller den unge nær, med henblik på at finde frem til den eller de personer, der vil være egnede til at blive udpeget som indehaver af forældremyndigheden. Kommunen må desuden være opmærksom på, om der er behov for at bede Familieretshuset om at få udpeget en midlertidig indehaver af forældremyndigheden og evt. komme med forslag til en egnet forældremyndighedsindehaver. Det kan være nødvendigt, hvis der ikke umiddelbart er nogen, der ansøger om

at få forældremyndigheden, men også i tilfælde, hvor der er uenighed om forældremyndighedsspørgsmålet.

57. Det fremgår af § 8, stk. 5, at kommunalbestyrelsen i fornødent omfang skal medvirke til, at der udpeges en egnet indehaver af forældremyndigheden, når Familieretshuset til brug for behandlingen af en sag efter forældreansvarslovens § 15 a, stk. 1, anmoder kommunalbestyrelsen herom.

Kommunen skal i fornødent omfang medvirke til at finde en egnet forældremyndighedsindehaver, når Familieretshuset til brug for behandlingen af en sag efter § 15 a, stk. 1, anmoder herom. Det fremgår af bestemmelsen i § 15 a, stk. 1, at familieretshuset skal træffe afgørelse om, hvorvidt forældremyndigheden skal forblive hos den efterlevende forælder, eller om en anden skal have forældremyndigheden, hvis den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, og den efterlevende forælder efter § 15, stk. 1, har forældremyndigheden alene. Familieretshuset skal således prøve, om det er bedst for barnet, at den efterlevende forælder beholder forældremyndigheden, eller om det er bedst for barnet, at forældremyndigheden overføres til en anden.

58. Hvis Familieretshuset vurderer, at det ikke er bedst for barnet, at den efterlevende forælder beholder forældremyndigheden, skal Familieretshuset vurdere, hvem der så skal have forældremyndigheden. Til brug for denne vurdering skal kommunen efter anmodning fra Familieretshuset medvirke til at finde en egnet forældremyndighedsindehaver. Kommunen skal i den forbindelse yde en aktiv indsats for at finde frem til personer, typisk i barnets umiddelbare familie eller netværk, der vil være egnede til at blive udpeget som forældremyndighedsindehaver. Såfremt kommunen har udarbejdet en børnefaglig undersøgelse efter § 20, kan der tages udgangspunkt i den udredning af barnets eller den unges forhold og herunder ressourcer og problemer hos barnet eller den unge, familien og netværket, der indgår heri.

Det er Familieretshuset, der efterprøver, hvad der er bedst for barnet i relation til forældremyndigheden. Familieretshuset skal behandle sagen, selvom barnet ikke ved dødsfaldet står uden forældremyndighedshaver, og selvom der ikke er nogen, der anmoder om forældremyndigheden. Familieretshuset prøver således, om det er bedst for barnet, at den efterlevende forælder beholder forældremyndigheden, eller om det er bedst for barnet, at forældremyndigheden overføres til en anden.

59. I de tilfælde, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, skal der fra politiet ske underretning til kommunen. Kommunen skal selv tilrettelægge, hvordan underretningen sker, men af hensyn til barnet eller den unge og sagens karakter bør underretningen videresendes til Familieretshuset straks efter, at den er modtaget i kommunen. Underretningen fra politiet skal i øvrigt behandles efter bestemmelserne i §§ 136 - 138 om vurdering og behandling af underretninger. Se nærmere herom under ii vejledning om sagsbehandling og kommunens opgaver efter barnets lov.

Den, der udpeges som forældremyndighedsindehaver af Familieretshuset, bliver samtidig værge, men får ikke forsørgelsespligt for barnet eller den unge. Det betyder, at hvis der er en efterlevende forælder, som ikke får tillagt forældremyndigheden, er denne fortsat forpligtet til at bidrage til forsørgelsen. Bidragspligten iværksættes af Familieretshuset ved at kontakte denne. Det er enten forældremyndighedsindehaveren eller kommunen, der kan søge om bidrag. Det er en betingelse, at ansøgeren afholder udgifterne til barnets forsørgelse. Hvis forældremyndighedsindehaveren er afdød, og forældremyndigheden er tillagt en anden eller andre, der ikke har forsørgelsespligt over for barnet, kan kommunen yde hjælp til barnets forsørgelse med henvisning til lov om aktiv socialpolitik § 84. Ydelser efter § 84 i lov om aktiv socialpolitik er skattefri og udbetales uafhængigt af forældremyndighedsindehaverens økonomiske forhold, men er afhængig af barnets eller den unges indtægt. Der henvises i øvrigt til vejledning nr. 10309 af 20. december 2016 om hjælp i særlige tilfælde og hjælp til efterlevende efter kapitel 10 og 10 a i lov om aktiv socialpolitik. Der kan kun ydes uddannelses- eller kontanthjælp til mindreårige i de tilfælde, hvor barnet eller den unge selv er forsørger, fordi pågældende har fået et barn eller har indgået ægteskab.

Regionrådets opgaver og pligter

60. Det fremgår af § 13, stk. 1, at efter aftale med kommunalbestyrelserne i regionen skal regionsrådet etablere følgende tilbud:

- 1) Særlige dag- og klubtilbud til børn og unge med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne efter §§ 83 og 84.
- 2) Børne- og ungehjem for børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, jf. § 43, stk. 1, nr. 6.
- 3) Sikrede døgninstitutioner, særligt sikrede afdelinger og delvis lukkede afdelinger i tilknytning til sikrede døgninstitutioner, jf. § 43, stk. 1, nr. 6, og stk. 3.
- 4) Tilbud om behandling af børn og unge med et stofmisbrug efter § 33.

61. Det fremgår af § 13, stk. 2, at stk. 1 ikke gælder, når etablering af tilbud sker i henhold til pålæg efter § 180, stk. 1.

62. Det fremgår af § 13, stk. 3, at regionsrådet efter aftale med kommunalbestyrelserne i regionen skal medvirke til at tilvejebringe hensigtsmæssige og sikre hjælpemidler.

63. Det fremgår af § 13, stk. 4, at regionsrådet opfylder sin forpligtelse efter § 13, stk. 1 og 3, ved brug af egne tilbud og ved samarbejde med kommuner, andre regioner eller private tilbud.

64. Det fremgår af § 13, stk. 5, at kommunalbestyrelsen kan etablere tilbud omfattet af § 13, stk. 1 og 3.

65. Det fremgår af § 13, stk. 6, at regionsrådet kan drive børne- og ungehjem, jf. § 43, for børn og unge, som på grund af sociale eller adfærdsmæssige problemer har behov for at blive anbragt uden for hjemmet, hvis det er aftalt i henhold til § 194, stk. 2, i lov om social service.

66. Det fremgår af § 13, stk. 7, at regionsrådet efter anmodning fra kommunalbestyrelsen kan varetage kommunale driftsopgaver, der ligger i naturlig tilknytning til regionens opgaver, og hvor regionen derfor har særlige kompetencer med hensyn til opgavevaretagelsen.

67. § 13 beskriver hvilke områder regionsrådet skal medvirke i opgaveløsningen ved at stille tilbud til rådighed.

68. Det fremgår af § 13, stk. 1, at regionsrådet efter aftale med kommunalbestyrelserne i regionen skal etablere tilbud til børn og unge, som omfatter

- 1) særlige dag- og klubtilbud til børn og unge med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne efter §§ 83 og 84,
- 2) børne- og ungehjem for børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, jf. § 43, stk. 1, nr. 6,
- 3) sikrede døgninstitutioner, særligt sikrede afdelinger og delvis lukkede afdelinger i tilknytning til sikrede døgninstitutioner, jf. § 43, stk. 1, nr. 6, og stk. 3, og
- 4) tilbud om behandling af børn og unge med et stofmisbrug efter § 33.

Med bestemmelsen har regionsrådet pligt til at etablere pladser i disse tilbud, drive de regionale sociale tilbud på børne- og ungeområdet, der er beliggende i regionen eller at etablere de nye tilbud inden for rammerne af bestemmelsen, som kommunen efterspørger fra regionen.

Det er kommunen, der i forhold til borgeren, har det fulde forsyningsansvar for tilbud efter serviceloven, og det er kommunen, der afgør, hvordan den vil opfylde forsyningsansvaret i overensstemmelse med lovens krav. Kommunen kan vælge, om den vil opfylde forsyningsansvaret ved at etablere og bruge egne tilbud eller ved at købe eller indgå aftaler om pladser hos andre leverandører, herunder i regionale tilbud.

Regionsrådet kan opfylde forpligtelsen til at sørge for det nødvendige antal pladser enten ved at drive egne tilbud eller ved at indgå aftaler med kommuner, private udbydere og andre regionsråd.

Regionsrådet skal efter aftale etablere pladser i særlige dagtilbud og særlige klubtilbud til børn og unge med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne efter §§ 83 og 84. Endvidere etablerer og driver regionsrådene børne- og ungehjem i form af døgninstitutioner for børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne og sikrede døgninstitutioner efter § 43. Endelig etablerer og driver regionsrådene tilbud om behandling af stofmisbrugere efter § 33. Regionsrådet kan

opfylde forpligtelsen til at sørge for det nødvendige antal pladser enten ved at drive egne tilbud eller ved at indgå aftaler med kommuner, private udbydere og andre regionsråd.

I tilknytning til de tilbud, der drives af regionsrådet, kan regionsrådet efter aftale med kommunen ligeledes yde specialrådgivning. Denne specialrådgivning skal udgå fra og baseres på den indholdsmæssige opgavevaretagelse i de regionale tilbud. Eksempelvis kan der være tale om specialrådgivning i forhold til en ung, som i en periode har opholdt sig på en sikret institution under regionen. Her vil kommunen og regionsråd kunne aftale, at regionen fortsat yder specialrådgivning i forhold til den unge eller kommunen. Det er dog ingen forudsætning for specialrådgivningen, at borgeren har haft ophold i et regionalt tilbud, men specialrådgivningen skal være baseret på den indholdsmæssige opgavevaretagelse i et regionalt tilbud.

Det er kommunen, der visiterer til de regionale tilbud.

69. § 13, stk. 2 fastslår, at stk. 1 ikke gælder, når etablering af tilbud sker i henhold til pålæg efter § 180, stk. 1.

Bestemmelsen betyder, at hvis Social- og Boligstyrelsen efter § 180 træffer afgørelse om, at en bestemt kommune skal etablere eller fortsat drive et konkret tilbud for at sikre forsyningen af egnede tilbud på det mest specialiserede socialområde og specialundervisningsområde, som er tilpasset målgruppernes behov, så kan opgaven ikke sendes videre til regionsrådet.

70. Med § 13, stk. 3, følger, at regionsrådet efter aftale med kommunalbestyrelserne i regionen skal medvirke til at tilvejebringe hensigtsmæssige og sikre hjælpemidler.

Bestemmelsen betyder, at kommunen indgår aftaler med regionsrådet om medvirken til tilvejebringelsen af hensigtsmæssige og sikre hjælpemidler, og dermed kan regionerne varetage driften af hjælpemiddelcentraler. Kommunen kan også vælge selv at drive hjælpemiddelcentraler. Det er bl.a. hjælpemiddelcentralernes opgave at orientere kommunerne om tekniske hjælpemidler og udøve vejledning, demonstration og tilpasning af hjælpemidler.

71. Med § 13, stk. 4, følger, at regionsrådet kan opfylde sin forpligtelse til at levere tilbud til kommunerne efter stk. 1 og 3 ved brug af egne tilbud og ved at indgå samarbejde med kommuner, andre regioner eller private tilbud.

Det betyder også, at regionsrådet dermed kan indgå aftaler om pladssalg og pladssalg i overensstemmelse med den lokale rammeaftale med kommunerne.

Efter aftale med kommunen i regionen, kan regionsrådet ligeledes opfylde sin forpligtelse til at medvirke til at tilvejebringe hensigtsmæssige og sikre hjælpemidler ved brug af egne tilbud og ved at indgå samarbejde med kommuner, andre regioner eller private tilbud.

72. Med § 13, stk. 5, følger, at kommunalbestyrelsen kan etablere tilbud omfattet af stk. 1 og 3.

Det betyder, at kommunalbestyrelserne selv kan oprette alle tilbud efter lovforslaget til denne lov, og dermed kan kommunalbestyrelserne også vælge at etablere de tilbud, som er omfattet af regionens muligheder for at etablere tilbud efter bestemmelserne i stk. 1 og 3.

73. Med § 13, stk. 6, kan regionsrådet drive børne- og ungehjem i form af døgninstitutioner for børn og unge, som på grund af sociale eller adfærdsmæssige problemer har behov for at blive anbragt uden for hjemmet.

Bestemmelsen forudsætter, at det er aftalt mellem regionsrådet og kommunalbestyrelsen.

74. Med § 13, stk. 7, kan regionsrådet efter anmodning fra kommunalbestyrelsen varetage kommunale driftsopgaver, der ligger i naturlig tilknytning til regionens opgaver, og hvor regionen derfor har særlige kompetencer med hensyn til opgavevaretagelsen.

Ved naturlig tilknytning forstås opgaver, der hænger tæt sammen med den enkelte regions konkrete driftsopgaver efter § 13, herunder i forhold til rådgivning mv. Ved særlige kompetencer forstås eksempelvis specialiseret viden om særlige målgruppers behov, herunder i forhold til etablering og drift af tilbud.

Formålet med bestemmelsen er at sikre, at regionen efter anmodning fra en kommune kan være entreprenører på kommunale opgaver, der ligger i naturlig tilknytning til regionens opgaver.

Sammenhængende indsats mellem det generelle og forebyggende arbejde og den målrettede indsats over for børn og unge

75. Kommunalbestyrelsen skal sikre sammenhæng mellem kommunens generelle og forebyggende arbejde og den målrettede indsats for børn og unge med behov for særlig støtte.

76. Det fremgår af barnets lov § 14, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal tilrettelægge en indsats, der sikrer sammenhæng mellem kommunens generelle og forebyggende arbejde og den målrettede indsats for børn og unge med behov for særlig støtte efter denne lov.

77. Det fremgår af § 14, stk. 2, at kommunalbestyrelsen skal sørge for, at de opgaver og tilbud, der omfatter børn, unge og deres familier, udføres i samarbejde med forældrene og på en sådan måde, at de fremmer børns og unges udvikling, trivsel og selvstændighed. Dette gælder både ved udførelsen af det generelle og forebyggende arbejde og ved den målrettede indsats for børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med et andet behov for særlig støtte.

78. Det fremgår af § 14, stk. 3, at kommunalbestyrelsen skal sørge for, at den indsats, der iværksættes efter denne lov for børn og unge med

nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med et andet særligt behov for støtte, sættes i sammenhæng med den indsats, der iværksættes for de samme børn og unge efter anden lovgivning.

79. Det fremgår af § 14, stk. 4, at kommunalbestyrelsen skal sikre, at der på kommunens hjemmeside er en synlig og let tilgængelig indgang til de kommunale myndigheder, som er specifikt målrettet børn og unge.

80. Med § 14, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen tilrettelægge en indsats for børn og unge, der sikrer sammenhæng mellem kommunens generelle og forebyggende arbejde og den målrettede indsats for børn og unge med behov for særlig støtte efter barnets lov.

Bestemmelsen indebærer, at kommunen skal sikre en tidlig og forebyggende indsats for børn og unge og deres familier i kommunen, som skal danne rammen for kommunens forebyggende arbejde for udsatte børn og unge og deres familier og dermed medvirke til at sikre sammenhæng mellem kommunens generelle og forebyggende arbejde og den målrettede indsats for børn og unge med behov for særlig støtte efter loven, det vil sige støtte efter det i lovens kapitel 4 og 5 eller handicapkompenserende støtte.

Kommunens tidlige og forebyggende indsats skal sikre sammenhæng mellem kommunens generelle forebyggende arbejde og den målrettede indsats for de børn og unge, der har behov for særlig støtte, og hænger derfor tæt sammen med den sammenhængende børnepolitik, som kommunen efter § 15 er forpligtet til at udarbejde. Indsatsen skal dermed bidrage til at binde kommunens generelle, forebyggende arbejde og herunder den indsats, der iværksættes i forskellige sektorer på børneområdet som f.eks. sundhedspleje, dagtilbud, skole og den frivillige sektor, sammen med den målrettede indsats, der vil være nødvendig for børn og unge, der vil have behov for særlig støtte.

Formålet med bestemmelsen er at understrege, at kommunalbestyrelsen skal sikre en tidlig, målrettet og forebyggende indsats over for børn og unge med behov for særlig støtte og deres familier i kommunen, for at undgå, at et barns eller en ungs problemer vokser sig store og vil nødvendiggøre en mere indgribende og dyrere indsats efter kapitel 4 om hjælp og støtte. Den tidlige og forebyggende indsats skal sikre en sammenhæng mellem kommunens generelle forebyggende arbejde og den målrettede indsats for børn og unge med behov for særlig støtte.

81. Med § 14, stk. 2, skal kommunalbestyrelsen sørge for, at opgaver og tilbud - uanset om der er tale om det generelle og forebyggende arbejde og tilbud eller om målrettede indsatser og tilbud over for børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller et andet behov for støtte - har samme overordnede mål om at fremme børn og unges udvikling, trivsel og selvstændighed. Kommunalbestyrelsen skal samtidig sørge for, at opgaver og tilbud udføres i samarbejde med forældrene.

Bestemmelsen indebærer dermed, at målet for børn og unge principielt er det samme, uanset om barnets eller den unges behov er af generel eller særlig karakter. Bestemmelsen indebærer også, at den særlige eller målrettede indsats for børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller et andet behov, der medfører et særligt behov for støtte efter loven, bygger på de generelle tilbud. Bestemmelsen indebærer således, at det i forbindelse med igangsættelse af særlig støtte og hjælp skal vurderes, i hvilken udstrækning de generelle tilbud i kommunen kan bidrage til at støtte op om indsatsen for børn og unge med behov for særlig støtte. Eksempelvis kan barnets dagtilbud inddrages både før, under og efter, at der er igangsat støtte, så den kan udgøre et alternativ eller supplement til indsatser efter f.eks. § 32.

82. Med § 14, stk. 3, skal kommunalbestyrelsen sørge for, at den indsats, der iværksættes efter barnets lov for børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse eller med et andet særligt behov for støtte, sættes i sammenhæng med den indsats, der iværksættes for de samme børn og unge efter anden lovgivning.

Kommunen skal sikre, at den indsats for børn og unge og deres familier, der bliver iværksat efter barnets lov, indgår som en del af den samlede indsats for børn og unge. Den indsats, der bliver iværksat over for børn og unge med særlig behov for støtte, skal dermed være sammenhængende og skal ses på tværs af lovgivning og dermed også på tværs af administrative strukturer og faglige kompetencer.

Bestemmelsens stk. 3 skal ses i sammenhæng med stk. 1 og 2, og skal samlet medvirke til at sikre, at indsatsen for børn, unge og familier på tværs af lovgivninger understøtter fælles mål, så barnet, den unge og familien oplever en sammenhængende og koordineret indsats.

Én synlig og tilgængelig indgang til kommunen

83. Efter § 14, stk. 4 skal kommunalbestyrelsen sikre, at der på kommunens hjemmeside er en synlig og let tilgængelig indgang til de kommunale myndigheder, som er specifikt målrettet børn og unge.

Ved let tilgængelig forstås, at hjemmesiden skal være synlig, og at informationen er målrettet børn og unge og dermed udformet i et børnevenligt og enkelt sprog og udtryk.

Formålet med bestemmelsen er at sikre, at børn og unge nemt kan få viden om, hvem de kan kontakte, hvis de står i en situation med behov for hjælp og støtte - både i akutte situationer og hvis de har spørgsmål, bekymringer mv. om deres situation.

Sammenhængende børnepolitik og beredskaber

84. Det fremgår af § 15, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal udarbejde en sammenhængende børnepolitik, der har til formål at sikre sammenhængen mellem det generelle og forebyggende arbejde og den

målrettede indsats for børn og unge med behov for særlig støtte. Den sammenhængende børnepolitik skal udformes skriftligt, vedtages af kommunalbestyrelsen og offentliggøres.

85. Det fremgår af § 15, stk. 2, at kommunalbestyrelsen skal udarbejde et beredskab til forebyggelse og tidlig opsporing af overgreb mod børn og unge og til behandling af sager om sådanne overgreb. Beredskabet skal udformes skriftligt, vedtages af kommunalbestyrelsen og offentliggøres. Kommunalbestyrelsen skal revidere beredskabet løbende efter behov, dog som minimum hvert fjerde år.

86. Det fremgår af § 15, stk. 3, at kommunalbestyrelsen skal udarbejde et beredskab til forebyggelse, opsporing og håndtering af negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme blandt børn, unge og deres familier. Beredskabet skal udformes skriftligt, vedtages af kommunalbestyrelsen og offentliggøres. Kommunalbestyrelsen skal revidere beredskabet løbende efter behov, dog som minimum hvert fjerde år.

87. § 15, stk. 1, forpligter kommunalbestyrelsen i de enkelte kommuner til at udarbejde en sammenhængende børnepolitik.

Formålet er at sikre, at den enkelte kommunalbestyrelse overvejer og opstiller retningslinjer for, hvordan der lokalt kan opnås sammenhæng mellem det generelle forebyggende arbejde og den målrettede indsats for børn og unge med behov for særlig støtte, herunder også børn og unge med nedsat fysisk og psykisk funktionsevne. Den sammenhængende børnepolitik skal dermed medvirke til at sikre en tidlig indsats og sikre, at kommunen lever op til forpligtigelsen om at yde hjælp efter barnets lov i forbindelse med den indsats, der iværksættes for de samme børn og unge efter anden lovgivning, herunder handicapkompenserende indsatser efter serviceloven, behandling efter sundhedsloven og indsatser efter dagtilbudsloven, folkeskoleloven eller efter reglerne om en kommunal ungeindsats. I den forbindelse er det bl.a. vigtigt, at systemet er tilstrækkeligt rummeligt til, at der ikke sker en u hensigtsmæssig udstødelse af børn og unge med nedsat funktionsevne eller behov for særlig støtte.

88. Den sammenhængende børnepolitik skal beskrive, hvordan der i kommunen sikres sammenhæng mellem de forskellige sektorer, f.eks. dagtilbud, skole, sundhedssektor og den frivillige sektor og den målrettede indsats til børn og unge med behov for særlig støtte.

I den sammenhængende børnepolitik skal kommunen inddrage de spørgsmål, som den finder relevante for at sikre en sammenhængende, tidlig og effektiv indsats. Kommunen kan f.eks. inddrage tilrettelæggelsen af sundhedsplejerskernes indsats, tilrettelæggelsen af det tværfaglige samarbejde, kommunens organisatoriske strukturer, relationen til det frivillige sociale arbejde m.v.

Kommunalbestyrelsen kan også bruge den sammenhængende børnepolitik til at sikre, at oplysninger, der findes ét sted i den kommunale forvaltning, og som kan have betydning for vurderingen af,

om der er behov for særlig støtte i forhold til et konkret barn eller en konkret ung, f.eks. om, at en familie er blevet sat ud af sit lejemål, gives videre til den relevante del af den kommunale forvaltning.

Derudover kan den sammenhængende børnepolitik anvendes til, at kommunalbestyrelsen formulerer klare mål for indsatsen for børn og unge med behov for særlig støtte. Det kan eksempelvis være konkrete mål om, at ungdomskriminaliteten eller skolefraværet skal nedbringes med en given procent. Det kan herunder beskrive, hvilke indsatser der skal iværksættes for at nå de konkrete mål og beskrive, hvordan og hvornår der skal følges op på målene. Derved kan den sammenhængende børnepolitik også blive et redskab til at dokumentere politikens virkning og reelle indflydelse.

89. Kravet om, at kommunalbestyrelsen skal udarbejde en sammenhængende børnepolitik, betyder, at det politiske niveaus forventninger til indsatserne i de kommunale sektorer synliggøres. Bestemmelsen danner således grundlag for udarbejdelsen af en gennemtænkt og hensigtsmæssig tilrettelæggelse af indsatsen og et bedre grundlag for det tværsektorielle samarbejde.

Kommunerne kan ved udarbejdelsen og tilrettelæggelsen af den sammenhængende børnepolitik inddrage kommunens tværfaglige grupper og SSP-samarbejdet (det tværfaglige samarbejde mellem skolerne, de sociale myndigheder og politiet om at forebygge kriminalitet blandt børn og unge). I forbindelse med udarbejdelsen af den sammenhængende børnepolitik kan kommunen også hente inspiration i FN's Børnekonvention, som Danmark, og dermed også kommunerne, er forpligtet til at efterleve. Børnekonventionen omhandler langt de fleste aspekter af børn og unges hverdag og deres grundlæggende rettigheder. Der kan endvidere hentes inspiration i FN's handicapkonvention, og der kan i denne forbindelse særligt henvises til konventionens artikel 7 om børn med funktionsnedsættelse.

Kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen kan selv beslutte, hvor ofte den sammenhængende børnepolitik revideres. Dette kan f.eks. ske i forbindelse med, at en ny kommunalbestyrelse træder til, eller hvis kommunalbestyrelsen ønsker at sætte fokus på eller udarbejde en ny politik på området.

90. Den sammenhængende børnepolitik skal udformes skriftligt og offentliggøres, f.eks. på kommunens hjemmeside eller på anden måde, som kommunen finder hensigtsmæssigt. Kommunen kan med fordel overveje, om den sammenhængende børnepolitik bør formidles på anden vis. Der er ikke herudover andre formkrav til den sammenhængende børnepolitik.

Indholdet i den sammenhængende børnepolitik i forhold til dagtilbud, skole og den forebyggende indsats

91. Som et led i udarbejdelsen af den sammenhængende børnepolitik skal kommunen beskrive den rolle, som dagtilbuddene og skolen har til

formål at spille i den forebyggende indsats, herunder dagtilbuds og skolars rummelighed i forhold til børn og unge med vanskeligheder.

Derudover spiller dagtilbuddene en vigtig rolle i forhold til barnets overgang til skolesystemet, og dagtilbuddene skal aktivt være med til at forberede barnet på overgangen til skolen. Den sammenhængende børnepolitik kan med fordel indeholde overordnede retningslinjer for, hvordan dagtilbud og skole sikrer videregivelse af relevante oplysninger om det enkelte barn, sikrer, at det enkelte barn får en hensigtsmæssig overgang mellem institutionerne og sikrer, at der generelt er et godt tværfagligt samarbejde mellem dagtilbud og skoler.

92. Med § 15, stk. 2, er kommunalbestyrelsen forpligtet til at udarbejde et beredskab til forebyggelse, tidlig opsporing og behandling af sager om overgreb mod børn og unge. Beredskabet skal udformes skriftligt, vedtages af kommunalbestyrelsen og offentliggøres.

Kommunalbestyrelsen er forpligtet til at revidere beredskabet løbende efter behov, dog som minimum hvert 4. år. Dette indebærer, at kommunalbestyrelsen skal udarbejde skriftlige beredskaber til sikring af forebyggelse, tidlig opsporing og behandling af sager, hvor der er viden eller mistanke om, at et barn eller en ung har været udsat for overgreb. Beredskabet skal omfatte hele kommunens børne- og ungeområde, herunder daginstitutioner, skoler, sundhedspleje, tandpleje m.v., og det skal være koordineret på tværs af disse sektorer samt med kommunens forvaltninger, afdelinger m.v.

Beredskabet skal understøtte, at en konkret sag, hvor der er viden eller mistanke om, at et barn eller en ung har været udsat for overgreb, behandles kvalificeret i kommunens institutioner m.v. samt i kommunens forvaltning. Beredskabet skal derfor også understøtte, at det kommunale fagpersonale, der er beskæftiget på børne- og ungeområdet, er i stand til tidligt at opspore, hvis et barn eller en ung har en adfærd, der kan være udtryk for, at barnet eller den unge er udsat for overgreb. Endvidere skal beredskabet understøtte, at fagpersonerne har kendskab til, hvordan de skal handle i disse situationer. Kommunens fagpersoner på børne- og ungeområdet bør derfor have kendskab til beredskabet og de procedurer, beredskabet skal beskrive og være i stand til at efterleve procedurerne i praksis. Begrebet fagpersoner skal forstås bredt og omfatter blandt andet frontlinjepersonale som pædagoger, skolelærere m.v., ledere af kommunens institutioner og tilbud m.v. samt ansatte i den kommunale forvaltning på børn og ungeområdet som eksempelvis familierådgivere, børne- og ungerådgivere m.fl.

93. Beredskabet bør omhandle rammerne for, hvordan der internt i kommunen skal arbejdes, samarbejdes og handles i tilfælde af viden eller mistanke om overgreb mod børn og unge. Beredskabet bør omfatte hele kommunens børne- og ungeområde samt eksterne samarbejdspartnere, herunder eksempelvis politi, sundhedsvæsen, Familieretshuset samt det børnehus, jf. § 124, kommunen er tilknyttet.

Beredskabet bør beskrive, hvordan sager om overgreb mod børn og unge skal behandles i overensstemmelse med lovgivningen. Dette

omhandler eksempelvis, at der i beredskabet beskrives klare procedurer for, hvordan fagpersoner skal handle ved viden eller mistanke om overgreb mod et barn eller en ung, samt hvordan der skal handles afhængig af den tilgængelige viden, og hvem mistanken eventuelt retter sig mod. Eksempelvis kan beredskabet angive, hvornår og hvordan fagpersoner skal indgive underretning til den kommunale forvaltning, samt hvad en underretning skal indeholde. Det kan også beskrives, i hvilke situationer barnets eller den unges forældre ikke bør orienteres om underretningen, eksempelvis hvis mistanken retter sig mod en eller begge af barnets eller den unges forældre.

Beredskabet bør ligeledes omhandle den kommunale forvaltnings behandling af sager om viden eller mistanke om overgreb mod børn eller unge. I den forbindelse kan der beskrives procedurer for kommunens håndtering af underretninger om, at et barn eller en ung har behov for støtte. Sådanne procedurer skal udarbejdes i overensstemmelse med reglerne om underretning og behandling af underretninger, jf. lovens kapitel 16. Der henvises i øvrigt til vejledning 2 om sagsbehandling og kommunens opgaver efter barnets lov.

Beredskabet bør også omhandle kommunens initiativer til forebyggelse af overgreb mod børn og unge. Dette omhandler primært initiativer til at forebygge, at der sker overgreb mod børn og unge, mens de opholder sig i kommunens institutioner m.v. Beredskabet bør også omhandle kommunens initiativer til tidlig opsporing. Kommunen kan i denne forbindelse blandt andet tage stilling til, om de fagpersoner i kommunen, som arbejder med børn og unge, har den fornødne viden til at opfange tegn og signaler fra børn og unge, der er eller har været udsat for overgreb. Kommunen kan også overveje, hvordan der blandt kommunens fagpersoner kontinuerligt er det fornødne opmærksomheds- og vidensniveau til at sikre, at der reageres kvalificeret, når et barn eller en ung viser tegn og signaler på overgreb.

Endvidere skal beredskabet omfatte kommunens samarbejde med andre relevante myndigheder som eksempelvis politi, sundhedsvæsen, Familieretshuset, krisecentre m.v. Beredskabet bør i den forbindelse adressere forvaltningens procedurer for samarbejdet med politiet, herunder muligheden for at foretage en samtale med politiet ved de indledende sagsskridt efter reglerne i § 11 f i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

94. En væsentlig del af kommunens behandling af sager om overgreb mod børn og unge skal foregå i samarbejde med det børnehus, kommunen er tilknyttet, jf. § 124. Der henvises i øvrigt til vejledning 2 om sagsbehandling og kommunens opgaver efter barnets lov for nærmere uddybning af reglerne om børnehuse. Beredskabet bør derfor beskrive kommunens retningslinjer for samarbejdet med børnehuset. Det bør blandt andet beskrives, hvordan kommunen kan kontakte børnehuset eksempelvis for at drøfte en mistanke og få rådgivning og vejledning i forhold til, hvordan mistanken bør håndteres. Kommunen kan ligeledes beskrive samarbejdet med børnehuset, når kommunen skal benytte børnehuset til undersøgelse af et barn eller en ung, samt

under og efter forløbet i børnehuset. Endelig bør kommunens samarbejde med børnehuset i akutte sager beskrives. Beredskabet kan endvidere indeholde retningslinjer for, hvordan de lovmæssige sagsskridt gennemføres sideløbende med, at et barn eller en ung undersøges i et børnehus.

95. Beredskabet skal udformes skriftligt og vedtages af kommunalbestyrelsen. Der gælder således et delegationsforbud. Beredskabet skal endvidere offentliggøres, således at fagpersoner i kommunen løbende har mulighed for at rekvirere beredskabet, ligesom eksterne parter kan gøres bekendt med beredskabets indhold. Kommunalbestyrelsen skal revidere beredskabet løbende efter behov dog som minimum hvert 4. år. Formålet hermed er at sikre, at beredskabet løbende holdes implementeret og opdateret i forhold til udviklingen og behovene i den enkelte kommune.

Et behov for revidering af beredskabet kan eksempelvis opstå, hvis der sker ændringer i kommunens tilbudsvifte, hvis kommunen bliver bekendt med uhensigtsmæssigheder i det aktuelle beredskab eller lignende. I forbindelse med revideringen af beredskabet bør kommunen forholde sig til den udvikling, der i kommunen er på området. Kommunen bør eksempelvis vurdere, om der vil være behov for, at der iværksættes yderligere tiltag med henblik på at yde børn og unge i kommunen den bedst mulige beskyttelse mod overgreb samt sikre en kvalificeret behandling af sager om viden eller mistanke om overgreb mod børn og unge. Kommunen kan ligeledes forholde sig til, om kommunen har tilstrækkelige tilbud til at sikre, at børn og unge, der har været udsat for overgreb, kan få en indsats, der imødekommer barnets eller den unges behov.

Kommunerne kan få gratis og løbende konsulentbistand til beredskabsarbejdet fra det nationale videnscenter for sociale indsatser ved vold og seksuelle overgreb mod børn (SISO). Få mere information på www.socialstyrelsen.dk/siso. I øvrigt henvises der til vejledning 2 om sagsbehandling og kommunens opgave efter barnets lov for nærmere beskrivelse af reglerne om børnehuse og underretningspligt.

96. Med § 15, stk. 3, er kommunalbestyrelsen forpligtet til at udarbejde et beredskab til forebyggelse, opsporing og håndtering af negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme. Beredskabet skal udformes skriftligt, vedtages af kommunalbestyrelsen og offentliggøres. Kommunalbestyrelsen skal revidere beredskabet løbende efter behov, dog som minimum hvert 4. år.

Æresrelaterede konflikter dækker over konflikter, der kan opstå i kollektivistiske og patriarkalske familieformer, hvor individets rettigheder og trivsel begrænses af hensyn til kollektivets ære og omdømme. Kollektivet kan både udgøres af den nære familie, af den udvidede familie og af netværket, hvoraf dele kan være bosiddende i andre lande. For at beskytte eller genoprette kollektivets ære og omdømme anvendes en række handlinger til at regulere og/eller sanktionere individets adfærd. Handlingerne omfatter negativ social kontrol, trusler, udøvelse af forskellige former for vold (fysisk, psykisk,

seksuel, økonomisk, digital og stalking), drab, kvindelig omskæring, tvangsægteskaber og udlandsophold, der er til skade for barnet eller den unges sundhed og udvikling, f.eks. genopdragelsesrejser.

Negativ social kontrol anvendes oftest om handlinger, som et fællesskab anvender til at regulere og/eller sanktionere individets adfærd i henhold til fællesskabets normer. Negativ social kontrol kan blandt andet komme til udtryk som begrænsning af individets muligheder for at træffe alderssvarende valg for sit eget liv, herunder socialt liv, fritidsinteresser, seksualitet, krop, uddannelse og job, fastholdelse i uønskede relationer og gennem isolation og overvågning. Negativ social kontrol kan have en karakter eller et omfang, hvor den falder inden for straffelovens definition på psykisk vold.

97. Når reguleringen og/eller sanktioneringen medfører begrænsning af individets rettigheder, trivsel eller alderssvarende udvikling bliver den negativ. Negativ social kontrol anvendes i æresrelaterede konflikter, men kan også anvendes i eksempelvis ekstremistiske miljøer. Børn og unge, som er sårbare over for det fællesskab og tilhørsforhold, som et ekstremistisk miljø kan tilbyde, eller som vokser op i ekstremistiske familier eller miljøer, kan være socialiseret til et bestemt verdensbillede, til manglende empati over for bestemte grupper eller sågar til at udøve vold eller anden kriminalitet for at leve op til familiens eller gruppens ønsker. Det kan påvirke barnets eller den unges trivsel og udvikling i en negativ retning. For at beskytte børn mod ekstremisme er det derfor afgørende, at fagprofessionelle dels har tilstrækkelig viden om ekstremistiske miljøer i bred forstand, dels har viden om risikofaktorer og børns mistrivsel ved at vokse op med ekstremisme, så der kan arbejdes forebyggende med at styrke børns trivsel, resiliens og modstandskraft.

98. Ekstremisme er ofte karakteriseret ved manglende respekt for andre menneskers frihed og rettigheder, manglende respekt for institutioner og beslutningsprocesser i det repræsentative demokrati, forenklede verdensopfattelser og fjendebilleder, hvor bestemte grupper eller samfundsforhold ses som truende, en lukkethed omkring miljøet eller gruppen, som skaber et stadigt mere udtalt opfattet modsætningsforhold mellem 'os' i miljøet eller gruppen og 'dem', de forestillede fjender - ofte stort set alle uden for miljøet samt ønsket om at skabe et mere 'ordnet', 'rent' eller 'retfærdigt' samfund. Ekstremisme har en række negative konsekvenser, herunder kan forsimplede fjendebilleder og forvrængende opfattelser af verden være til skade for børn og unges demokratiske dannelse, at blive udsat for hadsk eller forulempende adfærd eller selv være en del af et fanatisk, marginaliseret eller stærkt kontrollerende miljø er til skade for menneskers sociale trivsel, og endvidere kan vold, trusler, hærværk og andre hadmotiverede forbrydelser være åbenlyst til skade for den enkelte og for samfundet.

99. § 15, stk. 3 har til formål at sikre, at de enkelte kommunalbestyrelser tager stilling til, hvordan de forebygger og håndterer sager om f.eks. tvangsægteskab, genopdragelsesrejse, trusler

eller vold og negativ social kontrol over for børn og unge, der udøves af familien eller netværket, samt hvordan de forebygger og håndterer bekymringer om ekstremisme. Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI) rådgiver kommuner, der ønsker at udarbejde et beredskab, og vil kunne bistå kommunerne med vejledning og viden.

100. Beredskabet skal omfatte hele kommunens børne- og ungeområde og bør være koordineret på tværs af disse sektorer og med kommunens forvaltninger, afdelinger samt med andre relevante myndigheder som f.eks. politi, sundhedsvæsen, krisecentre, psykiatrien m.fl. Endvidere skal beredskabet understøtte, at en konkret sag, hvor der er viden om eller bekymring for, at et barn eller en ung har været udsat for negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter eller er i risiko for ekstremisme, bliver behandlet kvalificeret i kommunens institutioner m.v. samt i kommunens forvaltning. Det bør tillige fremgå, hvordan man i den enkelte kommune har organiseret sig ift. at understøtte anvendelsen af beredskabet i praksis.

Beredskabet skal understøtte, at det kommunale fagpersonale, der er beskæftiget på børne- og ungeområdet, er i stand til tidligt at opspore tegn på f.eks. æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol eller ekstremisme. Endvidere har beredskabet også til hensigt at understøtte, at fagpersonerne har kendskab til, hvordan de skal forebygge og handle i disse situationer samt, hvor de kan søge hjælp og rådgivning. Kommunens fagpersoner på børne- og ungeområdet bør derfor have kendskab til beredskabet og de procedurer, beredskabet beskriver og være i stand til at efterleve procedurerne i praksis. Begrebet fagpersoner skal forstås bredt og omfatter blandt andet frontlinjepersonale som pædagoger, skolelærere, sundhedsplejesker m.v., ledere af kommunens institutioner og tilbud m.v. samt ansatte i den kommunale forvaltning på børn og ungeområdet som eksempelvis familierådgivere, børne- og ungerådgivere m.fl.

101. Rammerne for, hvordan der internt i kommunen skal arbejdes, samarbejdes og handles i tilfælde af viden om eller bekymring for negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter eller ekstremisme, herunder beskyttelse af barnet eller den unge mod vold eller andre overgreb og håndtering af underretninger, jf. også § 137, bør fremgå af beredskabet. Beredskabet bør yderligere omfatte hele kommunens børne- og ungeområde samt eksterne samarbejdspartnere som f.eks. de regionale sikkerhedskonsulenter og politiet, herunder gennem det lokale infohus-samarbejde.

Beredskabet bør derfor beskrive, hvordan sager om negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter samt ekstremisme forebygges, opspores og håndteres. Dette omhandler eksempelvis, at der i beredskabet beskrives klare procedurer for, hvordan fagpersoner skal handle ved viden eller mistanke om negativ social kontrol eller æresrelaterede konflikter rettet mod et barn eller en ung, eller ved tegn på ekstremisme hos barnet eller den unge eller dennes familie eller nære relationer, samt hvordan der skal handles afhængig af den tilgængelige viden, og hvem mistanken eventuelt retter sig mod. Ved

bekymring for ekstremisme skal det fremgå, hvordan infohus-samarbejdet inddrages. Eksempelvis kan beredskabet angive, hvordan fagpersoner skal arbejde med at forebygge æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol samt ekstremisme. Beredskaberne kan f.eks. tydeliggøre, hvilke forebyggende tilbud der kan anvendes i grundskolen, som eksempelvis undervisning i demokratisk dannelse, rettigheder og ligestilling, samt hvordan civilsamfundet kan bidrage til det tidligt forebyggende arbejde. Beredskaberne kan også beskrive, hvornår og hvordan fagpersoner skal indgive underretning til den kommunale forvaltning efter reglerne i § 133, samt hvad en underretning skal indeholde. Beredskabet kan også indeholde procedurer for samtale med barnet eller den unge uden orientering eller medvirken af forældremyndighedsindehaver eller forældre uden del i forældremyndigheden, hvis den negative sociale kontrol f.eks. udøves af forældrene, ældre søskende eller andre nære familiemedlemmer, når der er tale om underretning om viden eller bekymring for, at barnet eller den unge er udsat for negativ social kontrol, en æresrelateret konflikt eller er i risiko for ekstremisme.

102. I lighed med reglerne i § 15, stk. 2, stilles der krav om, at beredskabet udformes skriftligt og vedtages af kommunalbestyrelsen. Der gælder således et delegationsforbud. Beredskabet skal også offentliggøres, således at både borgere og fagpersoner i kommunen løbende vil have mulighed for at rekvirere beredskabet, ligesom eksterne parter, herunder f.eks. regionale sikkerhedskonsulenter, samarbejdsparter i infohus-samarbejdet, anbringelsessteder m.fl. kan gøres bekendt med beredskabets indhold. Kommunalbestyrelsen skal ligeledes revidere beredskabet løbende efter behov og som minimum hvert 4. år. Formålet hermed er at sikre, at beredskabet løbende implementeres og opdateres i forhold til udviklingen og behovene i den enkelte kommune. Et behov for revidering af beredskabet kan eksempelvis opstå, hvis der sker ændringer i kommunens tilbudsvifte, hvis kommunen bliver bekendt med uhensigtsmæssigheder i det aktuelle beredskab eller lignende. I forbindelse med revideringen af beredskabet kan kommunen forholde sig til den udvikling, der i kommunen er på området.

Kommunen bør eksempelvis vurdere, om der bør iværksættes yderligere tiltag med henblik på at yde børn og unge i kommunen den bedst mulige beskyttelse mod negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter eller ekstremisme samt sikre en kvalificeret behandling af sager, hvor der er bekymring for eller viden om, at børn og unge kan være udsat herfor. Hertil kan kommunen yderligere forholde sig til, om den har tilstrækkelige tilbud for denne målgruppe eller om fagpersoner i kommunen er tilstrækkeligt klædt på til at kunne opspore og reagere hensigtsmæssigt ved viden om eller bekymring for, at et barn eller en ung er udsat for negativ social kontrol, ekstremistisk påvirkning eller er involveret i en æresrelateret konflikt.

103. Såvel børn, unge og familier, der bruger tilbud efter denne lov, som civilsamfundet skal inddrages i kommunalbestyrelsens arbejde efter barnets lov.

104. Det fremgår af § 16, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal sørge for, at børn, unge og familier, der bruger tilbud efter denne lov, får mulighed for at få indflydelse på tilrettelæggelsen og udnyttelsen af tilbuddene. Kommunalbestyrelsen fastsætter skriftlige retningslinjer for brugerindflydelsen.

105. Det fremgår af § 16, stk. 2, at kommunalbestyrelsen kan nedsætte et eller flere råd, der rådgiver kommunen om tilrettelæggelse af indsatsen efter denne lov. Kommunalbestyrelsen fastsætter rammerne for og omfanget af rådernes opgaver.

106. Med § 16, stk. 1, følger, at kommunen skal sørge for, at børn, unge og familier, der bruger tilbud efter denne lov, får mulighed for at få indflydelse på tilrettelæggelsen og udnyttelsen af tilbuddene.

Kommunen skal fastsætte skriftlige retningslinjer for brugerindflydelsen. Dette indebærer, at kommunen skal sørge for, at brugerne af tilbud efter loven, dvs. børn, unge og familier, bliver inddraget i forbindelse med tilrettelæggelse og udnyttelse af tilbud efter loven m.v. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med retssikkerhedslovens regler om borgerens inddragelse i sagsbehandlingen m.v.

107. Kommunen skal beslutte, hvilken form brugerindflydelsen skal have under hensyn til tilbuddets karakter og brugernes forudsætninger. For eksempel kan kommunen etablere brugerbestyrelser eller beboerråd på anbringelsessteder, familiehus m.v.

108. Brugerne af de enkelte ydelser har, hvad enten de inddrages via brugerbestyrelser eller lignende eller individuelt f.eks. gennem barnets plan eller ungeplanen, skemaer m.v., brug for en konkret viden om ydelsen for at kunne vurdere indhold og kvalitet og dermed få medindflydelse på tilbuddets tilrettelæggelse. Information om de enkelte ydelser er derfor en væsentlig forudsætning for indflydelse. Børn, unge og familier eller deres repræsentanter kan inddrages både i visse overordnede opgaver som i mere praktiske opgaver og beslutninger vedrørende den daglige drift, herunder f.eks. cafesalg, kulturelle og sociale arrangementer og aktiviteter for børn, unge, forældre og kommende forældre.

Brugerinddragelsen i tilrettelæggelsen af tilbuddene har til formål at bidrage til at sikre, at det sociale, pædagogiske og sundhedsmæssige indhold i tilbuddene svarer til børnenes, de unges og familiernes behov, ressourcer og forudsætninger.

109. I § 16, stk. 2, er det angivet, at kommunalbestyrelsen kan nedsætte et eller flere råd, der rådgiver kommunen om tilrettelæggelsen af indsatsen efter barnets lov, og at kommunalbestyrelsen fastsætter rammerne for og omfanget af rådernes opgaver. Dette indebærer, at kommunalbestyrelsen kan etablere rådgivende organer i form af et eller

flere råd, der kan rådgive kommunen om tilrettelæggelsen af indsatsen efter barnets lov.

Med bestemmelsen kan kommunen, hvor der ikke i forvejen er etableret særlige råd, overveje og beslutte at etablere samarbejdsfora, hvor f.eks. brugere og pårørende i et samarbejde mellem socialsektoren, sundhedssektoren, uddannelsessektoren m.fl. kan være rådgivende over for kommunen om, hvordan indsatsen kan tilrettelægges bedst muligt, så indsatsen bedst muligt imødekommer barnets, den unges eller familiens behov. På den måde kan indsatsen tilrettelægges, så børn, unge og familier så vidt muligt oplever et sammenhængende system og en sammenhængende vifte af tilbud.

Det bemærkes, at det efter retssikkerhedsloven er obligatorisk for kommunerne at etablere et handicapråd. Bestemmelsen skal derfor ses som et supplement til retssikkerhedslovens regler på dette område.

Inddragelse af civilsamfundet

110. Det fremgår af § 17, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal samarbejde med frivillige sociale organisationer og foreninger på børne- og ungeområdet. Rammerne for samarbejdet, jf. 1. pkt., fastlægges af den enkelte kommunalbestyrelse.

111. Det fremgår af § 17, stk. 2, at kommunalbestyrelsen årligt skal afsætte et beløb til støtte af frivilligt socialt arbejde på børne- og ungeområdet.

112. Efter § 17, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen samarbejde med frivillige sociale organisationer og foreninger på børne- og ungeområdet. Rammerne for samarbejdet, fastlægges af den enkelte kommunalbestyrelse.

Med hensyn til fastlæggelsen af rammerne, kan kommunen f.eks. udmønte samarbejdet ved at nedsætte dialog-/kontaktfora med de frivillige organisationer.

Bestemmelsen omfatter frivillige sociale organisationer og foreninger, der virker inden for børne- og ungeområdet. De frivillige sociale organisationer og foreningers aktiviteter kan være organiseret på forskellig vis. Nogle drives udelukkende på basis af en frivillig indsats, andre udelukkende med lønnet indsats, men med en frivillig, ulønnet bestyrelse. Herimellem findes der flere organiseringsformer, der bygger på en kombination af frivillig og lønnet indsats. Aktiviteter, der primært drives med lønnet arbejdskraft, vil typisk være organiseret som selvejende institutioner under en frivillig organisation.

De frivillige sociale organisationer og foreninger kan tilbyde en række forskellige konkrete aktiviteter. Disse kan f.eks. omfatte rådgivning og vejledningstilbud, mentorstøtte, venskabsfamilier, frivilligcentre og kontakt- og netværkssteder, sociale caféer og samværsaktiviteter, psykologhjælp, frivillig kontaktpersonsstøtte eller sociale aktiviteter

f.eks. til udsatte børn og unge, etniske minoriteter eller i boligområder samt pårørendestøtte f.eks. til børn af alvorligt syge eller børn af misbrugere.

113. Samarbejdet bør sigte mod lokale sociale organisationer og foreninger, lokale afdelinger af landsorganisationer, som virker lokalt, og andre frivillighedsinitiativer også af mindre formaliseret art. Kommunen kan dog ligeledes beslutte at samarbejde på tværs af kommunegrænser om aktiviteter, der dækker et større geografisk område, f.eks. når en frivillig social organisation eller forening yder en frivillig social indsats over for børn, unge og deres familier i et større område uden geografisk at være etableret i hver enkelt kommune. Kommunen kan i disse situationer vælge at støtte organisationer, foreninger eller aktiviteter, der ikke har adresse i den pågældende kommune. Kommunen kan tillige vælge at støtte frivillige sociale foreninger og aktiviteter, der relaterer sig til opgaver, der er forankret i regionsregi.

Kommunen bør sigte mod et bredt samarbejde med forskellige typer af frivillige sociale organisationer og foreninger eller andre frivillige sociale aktører. Samarbejdet med den frivillige sektor kan inddrages i kommunens tilrettelæggelse af opgaveløsningen i forskellige sociale indsatser.

Det er vigtigt, at samarbejdet baseres på kendskab til og respekt for de forskellige vilkår, der kendetegner hhv. en kommunal myndighed og en frivillig social organisation eller forening. Respekt for den frivillige indsats egenart og styrke og kommunalbestyrelsens myndighedsansvar for den sociale indsats er således grundlæggende forudsætninger.

I den sammenhæng er det vigtigt, at de frivillige sociale organisationer og foreninger er tydelige om deres værdigrundlag og formål og om, hvordan deres frivillige sociale indsats kan gøre en forskel for børn, unge og deres familier.

114. Formålet med § 17 er at sikre, at kommunalbestyrelserne - ud fra lokale ønsker og forhold - arbejder på at fremme samarbejdet med den lokale frivillige sociale sektor på børne- og ungeområdet med henblik på at skabe gode rammer for og styrke den frivillige indsats. Formålet er videre at sikre et bedre samspil mellem de frivillige sociale organisationer og foreningers aktiviteter og de offentlige tilbud for børn, unge og deres familier. En styrkelse af samarbejdet har endvidere til hensigt at gavne de børn og unge og forældre, der har brug for hjælp og støtte, og gavne det lokale forebyggende arbejde.

115. Efter § 17, stk. 2, skalskal kommunalbestyrelsen årligt afsætte et beløb til støtte af det frivillige sociale arbejde på børne- og ungeområdet.

Bestemmelsen indebærer, at det er op til den enkelte kommune at prioritere, hvilke frivillige sociale aktiviteter, der vil modtage støtte. Det vil sige, at det er kommunen, som beslutter, hvilke formål og rammer, der skal gøre sig gældende for ansøgningerne til kommunens støtte til frivillige sociale organisationer og foreninger. Sigtet med bestemmelsen

er, at også de aktiviteter, der primært eller udelukkende drives med frivillig arbejdskraft, inddrages i samarbejdet, og at disse støttes økonomisk. Der lægges særligt vægt på at støtte konkrete aktiviteter.

Den støtte, der tildeles efter bestemmelsen, skal bl.a. tage sigte på den situation, at en frivillig organisation, forening eller andre frivillige aktører af egen drift og på eget initiativ gør en frivillig social indsats.

Kommunens rolle er her at vurdere, om den vil støtte den pågældende aktivitet økonomisk. Bestemmelsen kan også indgå som et led i et samarbejde mellem kommunalbestyrelsen og en frivillig social organisation eller forening om indsatsen for en bestemt målgruppe eller om en socialt forebyggende indsats for børn, unge og familier. Det er en betingelse, at den frivillige indsats er kernen i aktiviteterne. Tilskuddet skal fungere som en støtte til den specifikke frivillige indsats.

Det kan være nødvendigt med et lønnet personale til organisering af en frivillig indsats, til supervision, til indslusning af nye frivillige, til at sikre økonomiske midler osv. Støtten kan derfor også konkret bruges til at finansiere lønninger til ansatte osv.

Hvis en lokal frivillig social organisation eller forening er utilfreds med forholdene for støtte efter bestemmelsen, må den gøre sin indflydelse gældende lokalt, herunder over for kommunalbestyrelsen.

Kapitel 2

Børnerådet

116. Dette kapitel beskriver reglerne om Børnerådet, herunder ift. Børnerådets opgaver, Børnerådets børne- og ungepanel og repræsentantskab samt en bemyndigelsesbestemmelse til, at social- og boligministeren kan fastsætte nærmere regler om Børnerådet.

117. Det fremgår af § 211, stk. 1, at social- og boligministeren nedsætter et børneråd, som skal virke som fortalere for børn. Rådet er uafhængigt og tværfagligt sammensat. Som led i sin fortalervirksomhed skal rådet informere og rådgive regeringen og Folketinget om børns forhold i samfundet samt arbejde for at sikre børns rettigheder. Rådet har endvidere til opgave at vurdere og informere om børns vilkår i Danmark.

118. Det fremgår af § 211, stk. 2, at Børnerådet skal inddrage børns synspunkter i sit arbejde, og rådet nedsætter som led heri et børne- og unge-panel.

119. Det fremgår af § 211, stk. 3, at Børnerådet kan anmode institutioner, hvor børn opholder sig, om at aflægge dem besøg.

120. Det fremgår af § 211, stk. 4, at social- og boligministeren udpeger et repræsentantskab for Børnerådet bestående af organisationer og foreninger m.v., der arbejder med børns forhold og rettigheder, herunder børne- og ungdomsorganisationer.

121. Det fremgår af § 211, stk. 5, at staten betaler udgifterne ved rådets virksomhed. Social- og boligministeren fastsætter regler om rådets sammensætning, opgaver og honorering, samt om børne- og ungepanelet og repræsentantskabet, herunder om deres sammensætning.

122. Efter § 211, stk. 1, nedsætter social- og boligministeren et børneråd. Børnerådet er et uafhængigt og tværfagligt sammensat råd, der virker som fortaler for børn. Som led i sin fortalervirksomhed skal rådet informere og rådgive regering og Folketing om børns forhold i samfundet samt arbejde for at sikre børns rettigheder. Rådet har endvidere til opgave at vurdere og informere om børns vilkår i Danmark. Rådet skal inddrage børns synspunkter i sit arbejde og kan anmode institutioner, hvor børn opholder sig, om at måtte aflægge dem besøg.

123. Med § 211 stk. 2, skal Børnerådet, som led i rådets inddragelse af børns synspunkter, nedsætte et børne- og ungepanel.

Børne- og ungepanelet skal understøtte, at børnenes egne stemmer styrkes i Børnerådets arbejde. børn og unges børne- og ungeperspektiv. Bestemmelsen betyder ikke, at Børnerådets børne- og ungeinddragelse skal begrænse sig til panelet, men Børnerådet har også mulighed for at inddrage børns synspunkter i sit arbejde på anden vis. Social- og boligministeren skal fastsætte nærmere regler om børne- og ungepanelet, herunder om panelets sammensætning, jf. stk. 5.

124. Med § 211, stk. 3, kan Børnerådet anmode institutioner, hvor børn opholder sig, om at aflægge dem besøg. Bestemmelsen medfører ikke, at Børnerådet vil få en egentlig ret til at få adgang til institutioner. I forbindelse med et evt. afslag på en anmodning om besøg, vil Børnerådet kunne overveje, om afslaget giver grundlag for at henvende sig til den ansvarlige myndighed, herunder f.eks. kommunalbestyrelsen, med henblik på at vurdere, om afslaget giver anledning til bekymring for børns forhold. Børnerådet anses i overensstemmelse med forarbejderne for at være en del af den offentlige forvaltning. Rådet er dermed tilsvarende omfattet af de regler, som gælder for offentlige myndigheder, herunder f.eks. reglerne om indhentning samt videregivelse af oplysninger efter databeskyttelseslovens §§ 7 og 8 samt forvaltningslovens almindelige bestemmelser, jf. bl.a. forvaltningslovens §§ 27 og 32 og straffelovens § 152. Det medfører bl.a., at Børnerådet som udgangspunkt ikke kan indhente oplysninger om personers rent private forhold uden samtykke. Det medfører endvidere, at Børnerådet ikke kan skaffe sig fortrolige oplysninger, som ikke er af betydning for udførelsen af rådets opgave.

Såfremt Børnerådet i sin besøgsvirksomhed bliver bekendt med konkrete forhold, som rådet finder bekymrende, skal rådet videregive sin bekymring til relevante myndigheder, herunder eksempelvis den kommunale myndighed, Folketingets Ombudsmand, Ankestyrelsen eller tilsvarende kompetente myndigheder. Bestemmelsen tildeler ikke Børnerådet kontrol-, klage- eller tilsynsbeføjelser i lighed med de

beføjelser, som f.eks. kommunalbestyrelsen og Ankestyrelsen har efter barnets lov.

125. Børnerådet er omfattet af fagpersoners skærpede underretningspligt, jf. § 133, herunder også når Børnerådet vil aflægge besøg på institutioner, hvor børn og unge opholder sig. Underretningspligten indtræder, når der er kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for støtte efter barnets lov, at et barn umiddelbart efter fødslen kan få behov for støtte på grund af de kommende forældres forhold, at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for støtte efter barnets lov på grund af barnets eller den unges ulovlige skolefravær eller undladelse af at opfylde undervisningspligten, eller at et barn eller en ung under 18 år er udsat for overgreb.

126. Bestemmelsen skal sikre rådets muligheder for at opnå viden og læring ved at aflægge besøg på institutioner, hvor børn og unge opholder sig. Det er væsentligt, at Børnerådet som led i sin rådgivning kender til børns forhold, herunder på de institutioner, hvor børns rettigheder håndhæves af offentlige myndigheder, samt af private institutioner, der varetager opgaver vedrørende børn og unge under tilsyn fra offentlige forvaltningsmyndigheder. Rådet har ikke til opgave at udøve tilsynsvirksomhed i forhold til konkrete institutioner eller børn eller unge. Bestemmelsen har hensigt at understøtte rådets vidensindsamling om børn og unges generelle opvækstvilkår, herunder også om de børn og unge, som kun sjældent kommer til orde i samfundsdebatten.

127. Efter § 211, stk. 4, skal social- og boligministeren udpege et repræsentantskab for Børnerådet bestående af organisationer og foreninger m.v., der arbejder med børn- og unges forhold og rettigheder, herunder børne- og ungdomsorganisationer. Det kan f.eks. være organisationer, der beskæftiger sig med børn- og unges skolegang, sociale liv og fritid.

Repræsentantskabet har ikke instruktionsbeføjelser over for Børnerådet og kan således ikke pålægge rådet at foretage bestemte handlinger. Social- og boligministeren skal fastsætte nærmere regler om repræsentantskabet, herunder om repræsentantskabets sammensætning, jf. stk. 5.

128. Efter § 211, stk. 5, 1. pkt., skal staten betale udgifterne ved rådets virksomhed. Efter § 211, stk. 5, 2. pkt., fastsætter social- og boligministeren regler om rådets sammensætning, opgaver og honorering, samt om børne- og ungepanelet og repræsentantskabet, herunder om deres sammensætning.

Bestemmelsens 2. pkt. giver social- og boligministeren bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om rådets sammensætning, opgaver og honorering samt børne- og ungepanelet og repræsentantskabet, herunder om deres sammensætning. Bestemmelsen indebærer dermed,

at social- og boligministeren fastsætter regler om, at Børnerådets formand honoreres efter aftale med Social-, Bolig- og Ældreministeriet.

Reglerne om rådets sammensætning, opgaver og honorering er udmøntet i Bekendtgørelse om råd på det sociale område, der bl.a. indeholder bestemmelser om børnerådets sammensætning, opgaver og forretningsorden.

Som overgangsbestemmelsen i følgeloven til barnets lov, lov nr. 753 af 13. juni 2023, vil regler fastsat i medfør af § 88, stk. 2, i retssikkerhedsloven forblive i kraft, indtil de ophæves eller afløses af nye regler. Det betyder, at de nuværende regler i retssikkerhedsloven om rådets sammensætning og opgaver forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af nye regler om rådets sammensætning, opgaver og honorering samt børne- og ungepanelet og repræsentantskabet, herunder om deres sammensætning jf. § 211, stk. 5, 2. pkt.

Kapitel 3

Straffebestemmelser

129. I dette kapitel beskrives regler om straffebestemmelserne i §§ 209-210 a i barnets lov.

Straf ved tilskyndelse eller hjælp til undvigelse af en anbringelse samt hjælp til skjule en undvejen

130. Hvis en person tilskynder til eller hjælper et barn til at undvige en anbringelse uden for hjemmet efter barnets lov, straffes personen med fængsel eller bøde.

131. Det fremgår af § 209, at den, som tilskynder eller hjælper et barn eller en ung, der er anbragt uden for hjemmet efter denne lov, til at undvige eller holder den undvegne skjult, straffes med fængsel i indtil 2 år eller under formildende omstændigheder med bøde.

132. Med § 209 følger, at den, som tilskynder eller hjælper et barn eller en ung, der er anbragt uden for hjemmet i medfør af barnets lov, til at undvige anbringelse eller holder den undvegne skjult, straffes med fængsel i indtil 2 år eller under formildende omstændigheder bøde.

Efter § 209 er det således muligt at straffe personer, der medvirker til, at et barn eller en ung, der er anbragt uden for hjemmet efter barnets lov, unddrager sig anbringelsen.

Bestemmelsen finder anvendelse både på forældremyndighedsindehaverne og andre personer. Barnet eller den unge vil dog ikke kunne straffes efter bestemmelsen.

Bestemmelsen finder eksempelvis anvendelse, hvis forældremyndighedsindehaver ikke afleverer et anbragt barn eller ung efter samvær, eller hvis en person på anden måde hjælper anbragte børn eller unge med at unddrage sig anbringelsen, f.eks. ved at skjule vedkommende i sit hjem. Det kan eksempelvis være, at andre familiemedlemmer eller venner af familien hjælper barnet eller den unge til at komme væk fra anbringelsesstedet eller til at holde sig skjult efter endt samvær.

Bestemmelsen gælder også, hvis en person tilskynder et barn eller ung, der er anbragt uden for hjemmet efter barnets lov, til at undvige anbringelsen. Her kan der være tale om situationer, hvor personer omkring barnet opmuntrer barnet til at løbe væk fra anbringelsesstedet. Ofte vil hjælp og tilskyndelse være tæt forbundne, eksempelvis ved at en person opmuntrer et barn til at tage væk fra sit anbringelsessted og samtidig betaler barnets transport eller på anden måde konkret bidrager til, at dette kan ske i praksis. I nogle tilfælde kan det dog være forskellige personer, der tilskynder til unddragelsen, og som i praksis hjælper til, at dette kommer til at ske.

Bestemmelsen finder almindeligvis anvendelse på bortførelse af små børn og tilfælde, hvor en af forældrene, der har fået frataget forældremyndigheden, bortfører barnet fra den anden forælder, som har forældremyndigheden alene. Bestemmelsen omfatter også tilfælde, hvor barnet eller den unge føres ud af landet. Modsat § 209 finder straffelovens § 215 om unddragelse af myndighed over en person under 18 år fra forældres eller anden rette vedkommendes myndighed eller forsorg eller bidrager hertil dog ikke anvendelse på forældremyndighedsindehaverne.

Bestemmelsen finder almindeligvis anvendelse på bortførelse af børn og unge fra anbringelsesstedet.

Straf ved anbringelse, modtagelse eller fjernelse af et barn i strid med reglerne i barnets lov

133. Hvis en person anbringer eller modtager et barn eller en ung i pleje eller fjerner et barn eller en ung fra familiepleje i strid med reglerne i barnets lov, straffes personen med bøde.

134. Det fremgår af § 210, at den, der i strid med reglerne i denne lov anbringer eller modtager et barn eller en ung i pleje eller fjerner et barn eller en ung fra familiepleje, straffes med bøde.

135. Med § 210 er det muligt at straffe personer, der anbringer et barn eller en ung uden for hjemmet eller modtager et barn i pleje i strid med reglerne i barnets lov, samt personer, der fjerner et barn eller en ung fra familiepleje. Bestemmelsen finder anvendelse både på forældremyndighedsindehaverne og andre udenforstående, herunder kommunalt ansatte, der forsætligt handler i strid med reglerne i loven.

Bestemmelsen finder anvendelse, hvis et barn anbringes eller modtages i pleje uden for hjemmet, uden at en kompetent myndighed har truffet afgørelse herom. Det kan eksempelvis være i en situation, hvor en kommune godkender, at et barn flytter ind på et anbringelsessted, men hvor der ikke er truffet de fornødne afgørelser om anbringelse af barnet eller den unge og om valg af anbringelsessted.

Det kan også være i situationer, hvor et barn under 14 år bor hos en anden person end forældremyndighedsindehaver i en periode udover tre måneder, uden at kommunalbestyrelsen i den stedlige kommune har givet tilladelse hertil efter reglerne i § 42.

Bestemmelsen finder også anvendelse, hvis forældremyndighedsindehaveren eller andre udenforstående fjerner et barn fra privat familiepleje i strid med reglerne i barnets lov. Bestemmelsen gælder i tilfælde, hvor børne- og ungeudvalget i barnets eller den unges handlekommune efter begæring af plejeforældrene eller barnet eller den unge har besluttet, at et barn eller en ung ikke må flyttes eller hjemtages fra en privat familiepleje, såfremt det må antages at skade barnet eller den unge, jf. barnets lov § 42, stk. 4. Det kan være tilfælde, hvor forældremyndighedsindehaveren eller en anden uden for familien i en sådan situation flytter barnet, fx ved at hente barnet hjem.

Straffebestemmelser for underretningspligt for ansatte på frie grundskoler, efterskoler og frie fagskoler

136. Det fremgår af § 210 a, at i forskrifter om underretningspligt, der udstedes efter § 133, stk. 3, kan det fastsættes, at straffelovens §§ 156 og 157 tilsvarende skal finde anvendelse for ansatte på frie grundskoler, efterskoler og frie fagskoler.

137. Med § 210 a kan der i forskrifter om underretningspligt, der udstedes efter § 133, stk. 3, om underretningspligt, fastsættes at straffelovens §§ 156 og 157 tilsvarende skal finde anvendelse for ansatte på fri- og privatskoler, efterskoler og frie fagskoler.

138. Bestemmelsen er udmøntet i bekendtgørelse om underretningspligt over for kommunalbestyrelsen efter barnets lov. Udmøntningen i bekendtgørelsen betyder, at ansatte ved frie grundskoler, efterskoler og frie fagskoler, som bliver bekendt med oplysninger om et barn, der skal underrettes om, har pligt til at videregive disse oplysninger til kommunalbestyrelsen personligt. Der er således ikke være krav om inddragelse af en leder eller lignende i forbindelse med en underretning. Personer med ledelsesansvar skal ligeledes ikke være bekendt med oplysningerne for, at underretningspligten træder i kraft.

139. Den, der underretter, skal have en formodning om, at barnet eller den unge kan få eller kan have behov for særlig støtte, men det er uden

betydning, om barnet eller den unge faktisk kan få særlig støtte efter lovslovens kapitel 4. Denne afgørelse træffes af kommunalbestyrelsen.

140. Udmøntningen af bekendtgørelsen betyder, at hvis ansatte ved frie grundskoler, efterskoler og frie fagskoler fra den 1. januar 2024 tilsidesætter den skærpede underretningspligt i medfør af lovens § 133, stk. 3, vil de efter omstændighederne kunne straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder efter straffelovens §§ 156 eller 157, jf. den foreslåede bestemmelse i barnets lov § 210 a.

141. Det fremgår af straffelovens § 156, at når nogen, der virker i offentlig tjeneste eller hverv, nægter eller undlader at opfylde pligter, som tjenesten eller hvervet medfører, eller at efterkomme en lovlig tjenstlig befaling, straffes den pågældende med bøde eller fængsel indtil 4 måneder. Endvidere følger det af straffelovens § 157, at når nogen, som virker i offentlig tjeneste eller hverv, gør sig skyldig i grov eller oftere gentagen forsømmelse eller skødesløshed i tjenestens eller hvervets udførelse eller i overholdelse af de pligter, som tjenesten eller hvervet medfører, straffes den pågældende med bøde eller fængsel indtil 4 måneder. Det følger desuden af begge bestemmelser, at uden for bestemmelserne falder hverv, hvis udførelse hviler på offentlige valg.

Straffelovens § 156 omfatter således den forsætlige tilsidesættelse af tjenesteplichter, mens straffelovens § 157 navnlig omfatter uforsætlig tjenesteplichter. Bestemmelsernes anvendelsesområde er desuden udvidet ved, at der steder i særlovgivningen er bestemmelser, som gør straffelovens §§ 156 og 157 anvendelig på visse former for virksomhed uden for det offentlige.

142. Udmøntningen i bekendtgørelsen betyder, at undladelse af at overholde den skærpede underretningspligt fastsat i medfør af lovslovens § 133, stk. 3, både kan straffes, når tilsidesættelsen sker forsætligt (straffelovens § 156) og ved grov uagtsomhed (straffelovens § 157). Bestemmelsen omfatter således både tilfælde, når en fagperson forsætligt nægter eller undlader at overholde sin underretningspligt, og når en fagperson udviser grov uagtsomhed i form af grov eller oftere gentagen forsømmelse eller skødesløshed i forhold til varetagelse af underretningspligten.

Det vil eksempelvis kunne være tilfældet, når en fagperson ikke har decideret kendskab til, men dog grund til at antage, at et barn eller en ung kan have behov for særlig støtte efter serviceloven, f.eks. på grund af gentagne episoder, der ikke enkeltvis, men til sammen og på grund af deres gentagelse over tid burde give anledning til bekymring for det pågældende barn eller den unge. Det kan i sådanne tilfælde være groft uagtsomt, at fagpersonen ikke undersøger forholdene nærmere med henblik på at få afklaret, om der er grundlag for bekymring og dermed underretning til kommunalbestyrelsen herom.

143. Bestemmelsen medfører et strafansvar for en afgrænset gruppe af de privatansatte, der er omfattet af lovslovens § 133, stk. 3, ud fra en vurdering af, at den pågældende gruppe af ansatte, dvs. ansatte på frie grundskoler, efterskoler og frie fagskoler, kan karakteriseres som en

særlig gruppe af ansatte, der i væsentlig højere grad er i tæt og kontinuerlig daglig kontakt med børn og unge end de øvrige grupper af ansatte omfattet af lovens § 133, stk. 3.

Afsnit 2

Haagerbørnebeskyttelseskonventionen

Kapitel 4

Behandling af sager omfattet af Haagerbørnebeskyttelseskonventionen

Haagerbørnebeskyttelseskonventionen

1447. I dette kapitel beskrives regler om social- og boligministerens bemyndigelse til at fastsætte regler om behandling af sager efter barnets lov, der er omfattet af Haagerkonventionen af 19. oktober 1996 om kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde om forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn (Haagerbørnebeskyttelseskonventionen)

1458. Det fremgår af § 155, at social- og boligministeren kan fastsætte regler om behandling af sager efter denne lov, der er omfattet af Haagerkonventionen af 19. oktober 1996 om kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn (herefter Haagerbørnebeskyttelseskonventionen).

Ministeren kan endvidere inden for rammerne af konventionen fastsætte regler om kommunernes adgang til at opkræve betaling for indsatser, der er truffet med henvisning til konventionen.

146. Med § 155 kan social- og boligministeren fastsætte regler om behandling af sociale sager om støtte til børn og unge efter barnets lov, der er omfattet af (Haagerbørnebeskyttelseskonventionen). Ministeren kan endvidere fastsætte regler om kommunernes adgang til at opkræve betaling for indsatser, der er truffet med henvisning til konventionen.

Haagerbørnebeskyttelseskonventionen indeholder forskellige muligheder for samarbejde mellem lande i sager om beskyttelse af børn i internationale situationer. Dette omfatter bl.a. iværksættelse af beskyttelsesforanstaltninger som fx frivillige og tvangsmæssige anbringelser, undersøgelser af barnets forhold i et andet land og underretninger til udlandet. Konventionen indeholder også regler om, hvilket land der har kompetence til at handle i en social sag, hvor et barn har tilknytning til mere end et land, herunder i akutte situationer.

I medfør af konventionen har hvert konventionsland en centralmyndighed, og Social-, Bolig- og Ældreministeriet fungerer som centralmyndighed her i Danmark. Det betyder, at ministeriet skal informere om Haagerbørnebeskyttelseskonventionen, modtage og videresende anmodninger m.v. efter konventionen, samarbejde med centralmyndighederne i de øvrige stater, der har tiltrådt konventionen,

og udføre de opgaver, som ifølge konventionen i øvrigt påhviler centralmyndigheden, jf. artikel 29 i Haagerbørnebeskyttelseskonventionen og bekendtgørelse nr. 705 af 18/06/2013.

147. Bemyndigelsesbestemmelsen i § 155 betyder, at social- og boligministeren kan fastsætte nærmere regler om kommunernes behandling af sager om beskyttelsesforanstaltninger over for børn, der er omfattet af konventionen.

Bemyndigelsen omfatter adgang til at fastsætte nærmere regler om bl.a. overførsel af kompetence til at behandle en anbringelsessag mellem to kontraherende stater (artikel 8 og 9), internationale sager om samvær i relation til anbragte børn (artikel 35) samt anmodning fra en samværsforælder om oplysninger til brug for en samværs sag, der behandles i en anden kontraherende stat (artikel 35, stk. 2). Bemyndigelsen vil endvidere omfatte fastsættelse af regler om behandling af anmodninger fra myndigheder i en anden kontraherende stat om en rapport om barnet (artikel 32) eller om oplysninger til brug for en sag om beskyttelse af barnet (artikel 34) samt om gennemførelse af udenlandske plejeanbringelser her i landet (artikel 33).

148. Efter § 155, 2. pkt., kan social- og boligministeren fastsætte regler om kommunernes adgang til at opkræve betaling for indsatser, der er truffet med henvisning til konventionen.

Bestemmelsen betyder, at social- og boligministeren har bemyndigelse til at fastsætte regler om kommunernes adgang til at opkræve betaling for foranstaltninger, der er truffet med henvisning til konventionen. Det drejer sig om situationer, hvor myndighederne i den konventionsstat, hvor et barn har sædvanligt opholdssted, ønsker, at barnet skal anbringes uden for eget hjem, og hvor myndighederne ønsker at gennemføre anbringelsen i Danmark, f.eks. fordi barnets familie eller omgangskreds bor her.

149. Det fremgår af Haagerbørnebeskyttelseskonventionens artikel 23, stk. 2, litra f, og artikel 33, at sådan foranstaltning kun anerkendes i Danmark, hvis den relevante kommune på forhånd har godkendt, at foranstaltningen gennemføres her i landet. Denne procedure giver danske myndigheder mulighed for at vurdere, om gennemførelsen af foranstaltningen i Danmark er hensigtsmæssig af hensyn til barnets bedste. Samtidig giver den de involverede myndigheder mulighed for at aftale gennemførelsen af anbringelsen nærmere, herunder spørgsmål om afholdelsen af de udgifter, der er forbundet med anbringelsen.

Bestemmelsen bemyndiger således social- og boligministeren til at fastsætte regler om kommunernes adgang til at opkræve betaling fra udenlandske myndigheder og privatpersoner til dækning af udgifterne ved sådanne anbringelser.

Der er yderligere vejledning om bl.a. internationale underretninger og om håndtering af internationale sociale sager inden for rammerne af Haagerbørnebeskyttelseskonventionen på Social-, Bolig- og

Ældreministeriets hjemmeside:
<https://boernebortfoerelse.dk/internationale-sociale-sager>

Social-, Bolig- og Ældreministeriet, den xx. xxxxx 2023

David Rene Tranekær Klemmensen

/ Astrid Leschly Holbøll

